

KORUNAK4

MARMARA ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ - GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI - H. AVNİ ÖZTOPÇU ATÖLYESİ
ÖĞRENCİLERİNİN DERS BELGELİĞİ ARŞİVİNDEN SEÇİLMİŞ RESİM VE DESEN SERGİSİ

GALERİ
BEYLİKDÜZÜ

KORUNAK 4

MARMARA ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ - GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI - H. AVNİ ÖZTOPÇU ATÖLYESİ
ÖĞRENCİLERİNİN DERS BELGELİĞİ ARŞİVİNDEN SEÇİLMİŞ RESİM VE DESEN SERGİSİ

10 OCAK-5 NİSAN 2026 | AÇILIŞ 14:00

Avrasya Caddesi No: 17/2, 34520 Beylikdüzü/İstanbul

MARMARA ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI H. AVNİ ÖZTOPÇU ATÖLYESİ ÖĞRENCİLERİNİN
DERS BELGELİĞİ ARŞİVİNDEN SEÇİLMİŞ RESİM VE DESEN SERGİSİ

MARMARA UNIVERSITY ATATÜRK EDUCATION FACULTY DEPARTMENT OF FINE ARTS EDUCATION
ART AND CRAFT TEACHING DEPARTMENT STUDIO OF H. AVNİ ÖZTOPÇU
SELECTED PAINTINGS AND DRAWINGS FROM THE "DERS BELGELİĞİ" ARCHIVE OF THE STUDENTS

GALERİ BEYLİKDÜZÜ KORUNAK 4 / GALLERY BEYLİKDÜZÜ KORUNAK 4

KORUNAK4

DANIŞMAN / ADVISOR
H. Avni ÖZTOPÇU

SERGİ YÖNETİCİSİ / CURATOR
Selin Yağmur SÖNMEZ

SERGİ KOORDİNATÖRÜ / EXHIBITION COORDINATOR
Derya ALKAŞ

KATALOG VE SERGİ METİNLERİ / CATALOG & EXHIBITION TEXTS
Selin Yağmur SÖNMEZ
Nur VURAL

AFİŞ VE KATALOG TASARIMI / POSTER & CATALOG DESIGN
Bekir BOLAT

ESER FOTOĞRAFLARI / PHOTOGRAPHS OF THE ARTWORKS
Galeri Beylikdüzü Ekibi
Zekeriya EZELHAN
Necva GÖNÜL
Aras YAZICI

İLETİŞİM / COMMUNICATION
Engin ÖZAKÇİL
Selin Yağmur SÖNMEZ
Zülal Dicle CENGİZ
Yıldırım İNAL

ARŞİV TARAMA / ARCHIVE SEARCH
Merve ÇİFCİBAŞI
Selin Yağmur SÖNMEZ
Zeynep HABİBOĞLU
İrem TOKGÖZ
Hatice BAYRAM
Ayşe Kübra TAŞÇI
Emre KUMKUMOĞLU

LOJİSTİK DESTEK / LOGISTICS SUPPORT
Yıldırım İNAL
Kaan ÇONGARALI

ÇERÇEVELEME, PAKETLEME / FRAMING, PACKAGING
İbrahim Barış SAYĞAN
Eda AÇIK
Miray GÜLER
Hiranur KIRGEÇ
Nazlı AKYÜZ
Sude HANÇER
Zümra Neva ŞAHİN

VİDEO/KURGU (İç Yapım) / VIDEO/EDITING (In-house Production)
Zekeriya EZELHAN

KURULUM EKİBİ / INSTALLATION TEAM
Selin Yağmur SÖNMEZ
Yıldırım İNAL
Feride HACİBEKTAŞOĞLU KELEŞ
Zekeriya EZELHAN
Zeynep Nilüfer KUŞÇU
Elif AKSAKAL

KAPANIŞ EKİBİ
Selin Yağmur SÖNMEZ
Yıldırım İNAL
Feride HACİBEKTAŞOĞLU KELEŞ
Zekeriya EZELHAN
Aras YAZICI
Zülal Dicle CENGİZ
Necva GÖNÜL
Aleyna DİKİLİTAŞ

AÇILIŞ KONUŞMALAR / OPENING SPEECHES
Ali Rıza DER - Beylikdüzü Belediyesi Meclis Üyesi
Süleyman ÇELEBİ - Batı İstanbul Vakfı Başkanı
Selin Yağmur SÖNMEZ - Öğretim Görevlisi / ders BELGELİĞİ Mezunu
Merve ÇİFCİBAŞI - Öğretim Görevlisi / ders BELGELİĞİ Mezunu
Engin ÖZAKÇİL - Öğretim Görevlisi / ders BELGELİĞİ Mezunu

Bu kitapçık, 10 Ocak – 5 Nisan 2026 tarihleri arasında gerçekleşen KORUNAK 4 sergisi için
ders BELGELİĞİ öğrenci ve mezunlarının katkılarıyla hazırlanmıştır.

This booklet was prepared with the contributions of the students and alumni of
ders BELGELİĞİ for the KORUNAK 4 exhibition, held between January 10 and April 5, 2026.

İÇİNDEKİLER

KORUNAK 4.....	04
GALERİ YAZISI.....	05
KÜRATÖRDEN.....	06
EDİTÖRDEN.....	07
Durmak, Görmek ve Hatırlamak: ders BELGELİĞİ Üzerine.....	12
Sanat Eğitiminde Süreç ve Disiplinler Arası Bir Köprü: ders BELGELİĞİ.....	16
Resim, Deneyim ve Düşünce Arasında Bir Sanat Yolculuğu.....	18
ders BELGELİĞİ’nde Teoriden Pratiğe Eleştirel Süreç ve Deneyimler.....	22
Bir Atölyenin Hafızası: KORUNAK Üzerine Bir Söyleşi.....	24
ders BELGELİĞİ: Öğrenme, Bellek ve Sanat Arasındaki Dinamik İlişki.....	28
Sanat Eğitimi ve ders BELGELİĞİ.....	30
ders BELGELİĞİ ile Görmek, Düşünmek, Öğretmek.....	31
MÜFREDAT.....	34
KORUNAK4 SERGİ ETKİNLİKLERİ.....	154
KATILIMCI SANATÇILAR.....	164

KORUNAK 4, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı bünyesinde sürdürülen ders BELGELİĞİ'nin otuz yıllık eğitim yaklaşımını izleyiciyle buluşturuyor.

1995–1996 eğitim yılında H. Avni Öztopçu tarafından, eğitim süreçlerini belgeleme düşüncesiyle başlatılan ders BELGELİĞİ, sanat eğitimini bir görme ve düşünme pratiği olarak ele alıyor. Atölye süreci, öğrencilerin gözlem, algı, biçim ve kavram arasındaki ilişkileri araştırdıkları ve bu ilişkiler üzerinden kendi ifade dillerini geliştirdikleri bir öğrenme alanı olarak ilerliyor.

Atölye süreci; öğrencilerin gözlem yetisini geliştiren kopya çalışmalarıyla başlayıp canlı model, otoportre, obje–mekân, kolaj ve kavram–biçim denemeleriyle genişleyen aşamalı bir öğrenme yapısına dayanıyor. Bu yaklaşım, biçimsel araştırmayı düşünsel derinlikle buluşturuyor; öğrencinin sadece üretici değil, aynı zamanda düşünen ve sorgulayan bir özne olarak yetişmesini hedefliyor.

ders BELGELİĞİ'nde öğrenme, eğitmen ile öğrenci arasında kurulan karşılıklı bir etkileşim alanında gerçekleşiyor. Deney, eleştirel yaklaşım ve içselleştirme üzerine kurulu, canlı ve sürekli dönüşen atölye ortamı içinde, sanat eğitimi yaşamla ilişki kuruyor. Zaman içinde gelişen BELGELİK ağaçları, müzik BELGELİĞİ, felsefe BELGELİĞİ, dil BELGELİĞİ, tarih Kolu ve görüntü BELGELİĞİ gibi kollar ise sanat eğitiminin bellek, doğa, düşünce, dil ve sesle ilişki kurabildiği bir alan oluşturuyor.

KORUNAK 4, ders BELGELİĞİ'nde öğrencilerin atölye sürecinde izledikleri eğitsel rotayı görünür kılan ve bu doğrultuda kurgulanan ilk sergi olarak öne çıkıyor. Sürecin aşamalarını ve biçimsel gelişimini izlenebilir bir bütünlük içinde ele alan sergi, farklı dönemlerden seçilen 100'den fazla öğrenci çalışmasını bir araya getiriyor. Bu üretimler, ders BELGELİĞİ atölyesi içinde gelişen görme, düşünme ve biçimlendirme süreçlerini birlikte takip etmeye imkân veriyor.

KORUNAK 4* brings together the thirty-year educational approach of ders BELGELİĞİ, carried out within the Art and Crafts Teaching Program, Department of Fine Arts Education, at Marmara University Atatürk Education Faculty.

Initiated in the 1995–1996 academic year by H. Avni Öztopçu with the idea of archiving educational processes, ders BELGELİĞİ approaches art education as a practice of seeing and thinking. The studio process develops as a learning space where students explore the relations between observation, perception, form, and concept, while developing their own modes of expression.

The studio process is based on a gradual learning structure, beginning with copy studies that develop students' observational skills, and extending to live model, self-portrait, object–space, collage, and concept–form explorations. This approach brings formal inquiry together with conceptual depth; it aims to cultivate students not only as producers, but also as thinking and questioning individuals.

In ders BELGELİĞİ, learning takes place within a reciprocal field of interaction between instructor and student. Within a studio environment grounded in experimentation, critical approach, and internalization—dynamic and continuously evolving—art education establishes a relationship with life. Over time, branches such as ARCHIVE Trees, Music ARCHIVE, Philosophy ARCHIVE, Language ARCHIVE, History ARCHIVE, and Image ARCHIVE form a field in which art education can establish relationships with memory, nature, thought, language, and sound.

KORUNAK 4 stands out as the first exhibition structured to make visible the educational path followed by students within ders BELGELİĞİ. Bringing together more than 100 student works selected from different periods, the exhibition presents the stages of the process and its formal development within a coherent whole. These works make it possible to follow the processes of seeing, thinking, and forming that develop within the ders BELGELİĞİ studio.

* “Korunak” in Turkish refers to a sheltered or protected space.

KORUNAK 4, yalnızca duvarlarda izlenen bir sergi değil; zamanla büyüyen, yaşayan ve izleyicisiyle birlikte dönüşen bir deneyim oldu. 10 Ocak - 05 Nisan 2026 tarihleri arasında Galeri Beylikdüzü'nde geçen bu süreç, sanatın sadece izlenen değil, birlikte üretilen ve paylaşılan bir alan olduğunu yeniden hatırlattı.

Sergi boyunca gerçekleşen söyleşiler, farklı bakış açılarını bir araya getirirken; atölye (workshop) çalışmaları, izleyiciyi üretimin bir parçası hâline getirdi. Katılımcılar kimi zaman bir fikrin peşine düştü, kimi zaman kendi ifade yollarını aradı. Bu karşılaşmalar, serginin görünmeyen ama en güçlü katmanlarından birini oluşturdu.

Ve bu süreçte bir ilk de yaşandı. Galeri Beylikdüzü, ilk kez canlı performans sanatlarına ev sahipliği yaptı. Performanslar, izleyiciyle doğrudan temas kurar, o ana ait olan ve bitikten sonra hafızada yaşamaya devam eder.

Tüm bu etkinlikler, galeriyi bir sergileme alanının ötesine taşıdı; burayı bir öğrenme, deneyimleme ve birlikte düşünme mekânına dönüştürdü. KORUNAK 4, bu yönüyle sadece bir sergi değil, aynı zamanda paylaşılan bir süreç, birlikte geçirilen bir zaman ve geride iz bırakan bir deneyim olarak hatırlanacak.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı bünyesinde görev alan Akademisyen H. Avni Öztopçu, Sergi Küratörü Selin Yağmur Sönmez, İletişim Koordinatörleri Engin Özakçıl, Dicle Zülal Cengiz ve Yıldırım İnal'a teşekkür ederiz.

Ayrıca sergi sürecinde gerçekleşen programlarda yer alan; Ece Demirel, Zeynep İdil Özmen, Prof. Dr. Lütfiye Bozdağ, Hatice Bayram, Dicle Zülal Cengiz, Hayat Sena Özhan, Selin Yağmur Sönmez, Feride Hacıbektaşoğlu, Necva Gönül ve ders BELGELİĞİ oluşumunda yer alan tüm akademisyen, mezun ve öğrencilerine teşekkür ederiz.

Galeri Beylikdüzü Yöneticisi / Neslihan Yakupçebioğlu
Galeri Beylikdüzü Sorumlusu / Derya Alkaş

KORUNAK 4 was far more than an exhibition confined to walls; it became a living, breathing experience that evolved alongside its audience. Held at Galeri Beylikdüzü from January 10 to April 5, 2026, this journey reaffirmed that art is not just to be observed, but a collaborative space for production and shared experience.

Throughout the exhibition, artist talks brought diverse perspectives together, while workshops transformed viewers into active participants in the creative process. These meaningful encounters formed one of the most powerful, albeit invisible, layers of the project.

This period also marked a milestone: Galeri Beylikdüzü hosted live performance arts for the first time. These performances established direct contact with the audience, existing in the moment while leaving a lasting impression on collective memory.

All these activities carried the gallery beyond being just a display area; they transformed it into a space for learning, experiencing, and collective thinking. In this respect, KORUNAK 4 will be remembered not only as an exhibition but also as a shared process, a time spent together, and an experience that left a lasting mark.

We would like to thank Academic H. Avni Öztopçu from Marmara University's Department of Fine Arts Education, Curator Selin Yağmur Sönmez, and Communication Coordinators Engin Özakçıl, Dicle Zülal Cengiz, and Yıldırım İnal.

We would also like to thank Ece Demirel, Zeynep İdil Özmen, Prof. Dr. Lütfiye Bozdağ, Hatice Bayram, Dicle Zülal Cengiz, Hayat Sena Özhan, Selin Yağmur Sönmez, Feride Hacıbektaşoğlu, Necva Gönül, and all the academics, alumni, and students who have contributed to the ders BELGELİĞİ initiative and participated in the programs held throughout the exhibition process.

Manager, Gallery Beylikdüzü / Neslihan Yakupçebioğlu
Supervisor, Gallery Beylikdüzü / Derya Alkaş

KORUNAK 4: Belleği Kurmak ve Okumak

Sanat eğitimi sürecinde üretilen çalışmaların saklanması ve korunması, öğrencinin geçmiş üretimlerle karşılaşmasını sağlar. Bugünden geçmişe bakmak, değişimi görmeye ve karşılaştırmaya; geçmişten hareketle bugünkü kararları yeniden düşünmeye yarar. Korunan çalışmalar zamanla bir birikim meydana getirir. Bu birikimin parçası olan her eser, kendi münferit değerini taşır kuşkusuz. Ancak bu birikime bütün olarak bakılırsa; eğitim sürecinin gelişimine ve zaman içinde nasıl biçimlendiğine dair başka bir okuma alanı açılır. Parçalar yan yana geldikçe aralarındaki ilişkiler de görünür olmaya başlar. Eğitim, kendi belleğini böyle kurar.

Korunan çalışmalar geçmişin kaydını tutar ve karşılaştırmaya olanak verir; böylece belgelik, tek tek üretimlerin ötesinde, sürecin nasıl geliştiğini ve aşamaların birbirine nasıl bağlandığını geriye doğru okuyabileceğimiz bütün bir yapı olarak görünür olur. ders BELGELİĞİ'nin otuz yılı aşkın birikimi KORUNAK 4'te bu düşünceden hareketle ele alındı; atölyede zaman içinde oluşan müfredatın bir bütün olarak görülmesi amaçlandı. Sergi şu sorudan hareket etti: bir öğrenci ders BELGELİĞİ'nde eğitim aldığı süre boyunca hangi aşamalardan geçiyor?

1995–1996 eğitim yılında H. Avni Öztopçu tarafından başlatılan ders BELGELİĞİ, otuz yılı aşkın süredir atölye ortamında varlığını sürdüren ve yeni kuşaklarla genişleyen bir sanat eğitimi oluşumu. Öğrencilerin mezuniyet sonrasında da bağlarını korumasıyla zaman içinde bir topluluğa dönüşüyor; kimi mezunlar sanat alanındaki üretimlerini sürdürüyor, kimileri öğretmen olarak edindikleri deneyimi başka öğrenme ortamlarına taşıyor, kimileri de ders BELGELİĞİ'nin açtığı yeni çalışma alanlarına katkıda bulunuyor.

Bu atölye ortamında öğrenme; öğretmen ve öğrenci arasında karşılıklı olarak kurulan, zamana yayılan ve her yeni deneyimle yeniden biçimlenen bir süreç olarak işliyor. Eğitim programı, önceden belirlenmiş konular içerse de donmuş bir şablona dönüşmüyor. Atölyenin esnek yapısı; öğrencinin ihtiyaçlarına,

karşılaşılan sorunlara ve üretim sırasında beliren yeni sorulara göre sürecin şekillenebilmesine olanak tanıyor. Müfredat da tam olarak bu hareketli yapı içinde deneyimle dönüşüyor, sorularla sınıyor ve zamanla gelişiyor.

Üretimlerin seçilmesi, saklanması, düzenlenmesi ve yeniden paylaşılması, bu sürekliliğin önemli bir parçası. Her eğitim yılının sonunda düzenlenen BELGELİK sergilerinde güncel çalışmalar izleyiciyle buluşurken; atölyede seçilerek saklanan işler “Korunak”ta toplanıyor. “Korunak” adı, yıllara yayılan üretimlerin muhafaza edildiği bir alanı ifade ediyor. Burada saklanan çalışmalar yeniden bakılabilecek, karşılaştırılabilir ve başka sorularla ele alınabilecek bir kaynak niteliği de taşıyor. Korunakta saklanan çalışmaların, zaman zaman farklı eğitim kurumlarına ve sergi mekânlarına taşınmasıyla, atölyenin birikiminin daha geniş bir çevreyle buluşması amaçlanıyor.

KORUNAK 4'ün özgün yanı; ilk kez bir öğrencinin atölyedeki öğrenme sürecini izlenebilir kılaacak biçimde düzenlenmiş olması. Ardışık yerleşim düzeni; bir çalışmanın diğerine nasıl zemin hazırladığını, görsel algının hangi süreçlerden geçerek geliştiğini ve biçimsel araştırmanın kavramsal düşünmeyle nasıl ilişkilendiğini göstererek, atölye konuları arasındaki örtük bağları açığa çıkardı. Sergideki bu ardışıklık; ders BELGELİĞİ'nde zamanla biçimlenen sanat eğitimi müfredatının ana hatlarını görünür kılarak, sürecin geriye dönük olarak okunmasına imkan verdi.

Atölyedeki sanat eğitimi pratiği ile bu serginin kurgusu, özünde benzer bir seçme ve ayıklama mantığına dayanıyor. Zira atölyede öğrenci, neyin çalışmaya dahil edilip neyin geride bırakılacağına karar vererek, yani seçip ayıklayarak bir anlam kuruyor. Serginin kurgusunda da benzer bir yöntem izlendi: Korunak'taki geniş birikim; çalışmalar arasındaki eğitsel bağları açığa çıkaracak biçimde seçildi, ayıklandı ve yeniden sıralandı. Bu kurguyla birlikte serginin odağı, tekil eserlerden ziyade, bu eserlerin arkasındaki öğrenme biçimi

mine yöneldi. Galeri Beylikdüzü'nün dairesel mimarisinden yararlanılarak sergi düzeni bir zaman tüneli gibi kurgulandı. İzleyicinin başlangıçtan sonraki aşamalara doğru mekanda ilerleyebilmesi ve bu eğitsel rotayı mekân içinde takip edebilmesi amaçlandı. Dairesel dolaşım, çalışmalar arasında zamansal ve eğitsel ilişkiler kurarken izleyiciyi otuz yılı aşkın bir eğitim belleğinin içinde hareket etmeye çağırıyor. Başlangıçla sonun birbirine yaklaşması ise öğrenmenin tekrarlarla, geri dönüşlere ve yeniden bakmalara açık yapısıyla örtüşüyor.

KORUNAK 4 ile birlikte belgelikten bir müfredat çıkarmak, bu müfredatın izlerini okunabilir bir bütünlük içinde ortaya koymak ve ders BELGELİĞİ'nin öğrenme modelini paylaşılabılır hâle getirmek hedeflendi. Ortaya çıkan eğitsel rota, atölyenin kendi geçmişini yeniden okumasına alan açarken, görsel sanatlar öğretmenleri için de incelenebilir, tartışılabilir ve başka eğitim ortamlarında yeniden değerlendirilebilir bir kaynak oluşturuyor.

Belgelikten müfredata, müfredattan mekâna uzanan KORUNAK 4, bir sanat eğitimi modelinin kendi üretim tarihine bakarak nasıl okunabileceği, aktarılabilirliği ve yeniden düşünülebileceği üzerine önemli bir deneme oldu. Başlangıçta bir öğrencinin atölye eğitimi boyunca hangi aşamalardan geçtiğini açığa çıkarmayı hedefleyen sergi, süreçte yeni bir soru açtı: bir sanat eğitimi modeli, kendi üretim tarihine bakarak kendisini nasıl okuyabilir, aktarabilir ve yeniden kurabilir?

Galeriyi Yaşayan Bir Öğrenme Alanına Dönüştürmek

KORUNAK 4 sergisi devam ettiği süre boyunca galeri içinde bir dizi etkinlik gerçekleştirildi. Bu etkinliklerin tamamında ders BELGELİĞİ öğrencileri ve mezunları gönüllü olarak yer aldı. Davetli konuşmacıların katkılarıyla içerikler zenginleşti; farklı konu ve tartışma alanları açıldı.

Bu etkinliklerin temel amacı, atölyenin öğrenme ortamını okul dışına taşıyarak galeriyi bir süreliğine herkese açık bir eğitim alanına dönüştürmekti. Sergide görülen çalışmalar kadar, bu üretimlerin ardındaki düşünme, öğrenme ve birlikte çalışma biçimlerinin de paylaşılması önemsendi. Böylece KORUNAK 4, eserlerin sergilendiği bir alanın yanında, onları mümkün kılan eğitim ortamının da izleyiciyle buluştuğu bir yapıya kavuştu.

Bu yaklaşım, ders BELGELİĞİ'nin deneysel ve esnek yapısıyla yakından ilişkili. Atölye, yıllar içinde yeni sorulara, değişen koşullara ve farklı çalışma alanlarına açılarak geli-

şiyor. Öğrencilik süresiyle sona ermeyen bu yapı, mezunların katılımıyla genişliyor; burada edinilen deneyim sanat, eğitim ve gündelik yaşam içinde farklı biçimlerde karşılık buluyor. Öğrenmenin kurum sınırları içinde kalması yerine toplumla temas etmesi, paylaşılması ve yeni karşılaşmalarla dönüşmesi bu yapının önemli bir parçasını oluşturuyor.

Galeri de sergi süresince bu yaklaşımın sınındığı geçici bir öğrenme alanına dönüştü. Atölyede başlayan süreç, konuşmalar, tartışmalar ve karşılaşmalar aracılığıyla başka katılımcılara açıldı; bilgi ve deneyim yeniden dolaşıma girdi. KORUNAK 4'ün yaşayan bir sergi olarak kurgulanması, ders BELGELİĞİ'nin dışarıyla ilişki kuran, kendini farklı ortamlarda sınavan ve toplumsal karşılığını arayan yapısını galeri ortamına taşıdı.

Öğr. Gör. Selin Yağmur SÖNMEZ

Sergi ve Metinlerin Oluşum Süreci Üzerine

Bu kitapçık, KORUNAK 4 sergi sürecine eşlik etmekle birlikte, düşünsel ve üretim aşamalarının izlerini taşıyan bir kayıt olarak hazırlandı.

KORUNAK 4 sergisiyle Galeri Beylikdüzü'nde ilk kez müfredat odaklı bir yaklaşım benimsendi. Sergi kurgusu, izleyiciyi bir süreç akışı içinde yönlendirerek bu üretim pratiğinin görünür hale gelmesini sağladı.

Müfredat içerikleri, H. Avni Öztopçu ile gerçekleştirilen bir dizi toplantı sonucunda şekillendi. Hazırlanan metinler; müfredatın rastlantısal değil, pedagojik olarak kurgulanmış ve belirli bir mantıkla ilerleyen bir yapı olduğunu ortaya koydu. Sergi mekânında eserlerle birlikte yer alan bu yazılar, izleme deneyiminin ayrılmaz bir parçasına dönüştü.

Kitapçıkta yer alan müfredat metinleri, sanatçıların ders BELGELİĞİ sürecinde hazırladıkları raporlardan yapılan alıntılarla genişletildi, böylece teorik içerik ile pratik üretim arasındaki bağ daha da güçlendirildi.

İçerikte yer alan sanatçı metinleri, ders BELGELİĞİ eğitiminden geçmiş ve sergide eseri bulunan mezunlardan talep edildi. Bu anlatımlar, sanatçıların bireysel deneyimlerine ve düşünsel süreçlerine dayanıyor. Editöryal yaklaşım ise bu özgün sesleri koruyarak onları ortak bir zeminde buluşturmayı hedefledi.

Yayında ayrıca farklı dönemlerde gerçekleştirilmiş dört sanatçı söyleşisine yer verildi. Söyleşilerin seçili bölümleri derlenirken; atölyenin müfredat yapısı, düşünsel çerçevesi ve sanatçı deneyimleri belirleyici oldu. Bu bölümler, müfredatın yapısal kurgusundan atölye pratiğine,

üretim süreçleri ile düşünsel arka plan arasındaki ilişkiden atölye içi tartışmaların gündelik yansımalarına uzanan bir düşünce hattı oluşturacak biçimde konumlandırıldı.

Söyleşilerde Leyla Soyer Mengüç "ders BELGELİĞİ nedir?" sorusunu farklı açıdan ele alırken, Zekeriya Ezelhan müfredatın sistematığına dair bir çerçeve çizdi. İhsan Oturmak, Seda Oturmak üretim ve düşünce ilişkisine odaklanırken, Sinan Orakçı atölye tartışmalarının yaşam içindeki yansımalarını paylaştı. KORUNAK Sergilerini dışarıdan takip eden izleyicilerden Ömer Tavşanoğlu ile heykeltıraş Hakan Çınar'ın değerlendirmeleri ise sürece farklı bakış açıları ekledi.

Sergi süresince gerçekleştirilen etkinliklere dair fotoğraflar ve kısa notlar da kitapçığa dahil edilerek, atölyenin dinamik ve çok sesli düzenine dair bir izlek sunuldu.

Metinlerin özgün üslubunu korumak ve onları ortak bir çerçevede ilişkilendirmek, bu derlemenin öncelikli hedefiydi. Okuyucuya ulaşan bu bütünlük, ardında sayısız küçük kararı ve yeniden düşünme anını barındırıyor.

Dolayısıyla elinizdeki kitapçık; sergiyi belgelemekle kalmayıp, onunla eş zamanlı olarak üretilen düşünsel süreci de görünür kılan bir yapı olarak okunabilir.

Nur VURAL

H. Avni Öztopçu ile birlikte ders BELGELİĞİ öğrencileri ve mezunları sergi açılışında.
10 Ocak 2026 / Galeri Beylikdüzü

Durmak, Görmek ve Hatırlamak: ders BELGELİĞİ Üzerine

Leyla SOYER MENGÜÇ

-Sizce ders BELGELİĞİ nedir?

-“ders BELGELİĞİ nedir? adında bir yazı yazmıştım. Bu yazıyı, söyleşilerden çıkardıklarımı ve kendi deneyimlerim doğrultusunda yazdım. En çok öne çıkan kısmı bellek kısmıydı. ders BELGELİĞİ günümüz hız çağında öğrenciye ‘dur’ diyor. Birbirimizi fark etmiyoruz. Doğayı, evimizi, ailemizi, çevremizi fark etmiyoruz. Hiçbir şeyin farkında değiliz. ders BELGELİĞİ bunlara ‘dur’ diyor. Bunu bir slogan gibi kullanmak istemiyorum ama o durma anında aslında görmeye başlıyorsunuz. Oradaki detayı görerek daha derine inmeyi öğreniyorsun. Bir ağacın dallarını, yaprağını, hücrelerini fark edebiliyorsunuz. ders BELGELİĞİ’nin farklı kolları ve faaliyetleri var. müzik BELGELİĞİ, BELGELİK ağaçları, felsefe BELGELİĞİ gibi. Bu kollar da öğrencilerin çalışmaları oldu. Bu çalışmalar da ders BELGELİĞİ’ni ayrıca zenginleştirdi. ders BELGELİĞİ bir bellek. Kendi belleğimizi oluşturuyoruz. Aslında her mezun olan öğrenci bu bellekte bir parça bıraktı ve kendi belleğinde götürdü. Bu anlamda çok kıymetli.”

-Neler öğrendiniz mesela?

-“Mesela bir resmi, eseri veya hocaların verdiği konuyu yaparken geri plandaki zihinsel süreçlerle ilgili konuşmalar yapıyorduk. Yani bir konuya nasıl yaklaşmalıyız, onu nasıl aktarmalıyız, aktardıktan sonra ortaya çıkan şey neden olmuş, neden olmamış veya neden eksik gibi sorular üzerinden bizi geliştirecek, tatmin edecek konuşmalar yapardık. Bu, öğrenci için çok iyi oluyordu. Hocaların kuralları, yönlendirmeleri, önerileri olurdu ancak bu, öğrenciye bir dayatma olacak şekilde değildi. Hoca, öğrenciye durumu anlayacak, kavrayacak süreyi veriyordu. Öğrenci vazgeçemediği hoca vazgeçmiyordu. Bu, hocaların eğitim yöntemi ve doğru bir yöntemdi bence. Öğrenciler bazen bunu kişiselleştirebiliyorlardı. Aslında o dönem bunun çok farkında olmadıklarından dolayı atölyeyi değerlendiremediklerini söylüyorum onlara. Ben de imkânım olduğu kadarıyla oradan bir şeyler almaya çalıştım.”

-ders BELGELİĞİ için başka neler yaptınız?

-“Hocaya sordum ders BELGELİĞİ ne yapıyor? Hoca anlattı. Ben de o zaman BELGELİK’te olabilirim dedim. Farklı kollar vardı. Kollar üzerinde konuştuk. Onların her birinin faaliyet alanı vardı. Bunlar çok yoran ya da yıpratıcı şeyler değildi. Yani dediğim gibi yaşama biçimi, yaklaşım sekliydi. Bunları öğrenciye veriyordu. Ama direk olarak yapmıyordu öğrenci zaten bunun içinde oluyordu. Her öğrencide bunun etkileri farklı olmuş olabilir. Çünkü her öğrenci farklı yerlerden geliyor, farklı kişilik özelliklerine, farklı alışkanlıklara sahip. Öğrenci ders BELGELİĞİ içinde kendini bulabiliyordu. Atölyede kalan öğrenciler bunun kıymetini bilen öğrencilerdi. Burada çok zevkli bir öğrencilik dönemi geçirdiler.”

-Sizden önce gözlemlediğiniz kadarıyla ders BELGELİĞİ nasıl çalışmalar yürütüyordu? Sanırım ufak tefek çalışmalar vardı o dönem ve ders BELGELİĞİ sizden sonraki dönemde gelişti.

-“Aslında olay şöyle biz ders BELGELİĞİ nedir ve ne olabilir üzerine konuşmuştuk. En çok üzerinde durulan tanım da bellek olduğuydu. Yani ders BELGELİĞİ aslında bir BELLEK. Zaten hocaların ders BELGELİĞİ öncesindeki sürecini biliyorsunuzdur. Hocaların uzun yıllar öncesinden başlattığı Erzincan BELGELİĞİ bulunuyor. Belgeleme, bir arşiv oluşturma fikri ders BELGELİĞİ’nin oluşmasına ve bunun öğrencinin işleri üzerinden yapılmasını ortaya çıkardı. Ama ben geleceğe kadar ki süreçte bir geçmişi vardı. Ben de şöyle bir

katkı sunmuş olabilirim, soruları çoğaltarak ve soru sorarak. Önemli olan sorudur, soru sorabilmektir. Biz de ‘ders BELGELİĞİ nedir?’ ile ilgili güzel söyleşiler yapmıştık. Kendi aramızda tartıştık, bunları kayıt altına aldık. ders BELGELİĞİ dışarıdan nasıl görüldüğü ile ilgili hocalarımızla, hocaların kendi sürecine tanıklık etmiş sanatçı arkadaşlarıyla, mezun olmuş ve kendi öğrencileri olan eski öğrencilerle sohbetler ettik ve onları kayıt altına aldık. Böylece ders BELGELİĞİ’ni ortaya çıkartmaya başladık yapabildiğimiz kadarıyla. Yani kendimizi içerden ve dışardan görmeye çalıştık.”

-Peki ders BELGELİĞİ’nin ilk söyleşi süreci nasıl başladı?

-“Biz kendimizi tam anlamıyla tanımlayamıyorduk. Bir söyleşi sürecine girdik. Öğrenciye, ‘ders BELGELİĞİ’ni nasıl tanımlarsın? Burada olmak sana ne hissettiriyor?’ ya da mezun kişiye ‘Okurken neler yaşıyorsun? Mezuniyetten sonraki süreçte kendin veya yaptığın işlere nasıl bir etki ile yaklaşıyorsun?’ gibi çok sayıda soru sorduk ve farklı dönüşler aldık. ‘ders BELGELİĞİ nedir?’ sorusuyla bu konunun konuşuluyor olması, ders BELGELİĞİ’ni dile getirmiş oldu. Pratikten biraz daha düşünceye, ifade edilebilir, tanımlanabilir bir şeye taşınmış oldu. Söyleşiler bu konuda çok yardımcı oldu. Her farklı kişiyle yaptığımız söyleşide farklı bir yönümüze tanıklık ettik. Konuşulan konular üzerinde düşünmeyi öğrendik. Düşündükçe eksiklerimizi görerek nasıl ilerleyebileceğimize kafa yorduk. Çok güzel gidiyordu. Tabii ders BELGELİĞİ’nin alması gereken çok daha fazla yol var. Bu konuda da tabii ki öğrenciler, mezunların ve BELGELİĞİN kıymetini bilen insanların ders BELGELİĞİ’nin daha fazla gelişip ve büyümesine yol açacak çalışmalar yürütmesi gerekiyor. Fakat şunu da belirtmeliyim ki günümüzde çok muteber olmasına rağmen ders BELGELİĞİ popülizm yapmamıştır. Popülizmi sevmez herhalde, onu bu kadar güzel kılan da bu yönü. Bu haliyle çok güzel ama yapacak şeyleri çok fazla var. En başta BELGELİK bir model oldu. Belki daha önce Köy Enstitülerinde farklı eğitim yöntemleri olarak denenmiş olabilir. Ama burada bu atölyede Avni hocaların çabalarıyla ve öğrencilerin katkılarıyla büyüdü, gelişti ve bence çok şey vadediyor. ders BELGELİĞİ’nin kendisi de verilen eğitimin içinde bir eğitim. Dolayısıyla öğrencinin zamanı ihtiyacı var. Kendini keşfetmesi, olanı biteni görüp onu kafasında oturtması zamanla çözülecek şeyler. O yüzden sabırlı olmak gerekli. Sen bu atölyeden çıktığın zaman sana kattıklarının farkını göreceksin. Yaptığın çalışmalar seni daha ileriye taşır. Hiçbir kaybın olmaz, daha fazlasını yapmak istersin. Bu süreçler

ders BELGELİĞİ öğrencileriyle ayrı ayrı sorarak konuşulabilir. Öğrencinin nasıl bir değişime ve dönüşüme uğradığı, bunun pratiğe nasıl yansıdığı gibi.”

-Kendi zamanınızdaki öğrencilik sürecinden bahsedebilir misiniz? Nasıl bir öğrencilik süreci geçirdiniz?

-“İlk yıl Avni hocaların atölyesine gelemedik. Ama neler yapıldığını biliyordum. Arkadaşların yaptıkları işlerle ilgili konuşmalarda ne eksik, neler yapılmalı dinliyordum. Mesela Facebook’taki BELGELİK sayfasında öğrencilerin raporu bulunuyor. Resmini yaparken nasıl bir süreçten geçtiğini paylaşıyor. Ben onları okuduğum zaman her bir öğrencide farklı bir şey görüyordum. Kimi zaman kendi işlerimle karşılaştırarak ‘ben de burada takılmıştım’ vs. diyebiliyoruz. Böylece öğrencinin yolculuğuna da tanıklık etmiş oluyoruz. Belki pratik olarak çok fazla bir şey çıkartamadım ama bir yöntem, tarz, ‘nasıl yapmalı’ gibi soruların cevaplarını bulduğum bir çalışma yöntemi oldu.”

-Peki bugün ders BELGELİĞİ’ne geldiniz. Kendi zamanınızdaki ders BELGELİĞİ ve şu an ki ders BELGELİĞİ arasında fark var mı? Neleri değişmiş olarak gördünüz?

-“Ben 2019’da mezun oldum. Biliyorsunuz 2020’de de pandemi başladı ve zaten eğitim yapılamadı. Pandemi sürecinin bize öğrettiği şeyler var mı? diye kafa yormamız gerekiyor. Bir şeyler değişti mi? Aslında ben çok bir şeyin değiştiğini sanmıyorum, keşke değişseydi. Mesela hayatın kırılganlığını görebilseydik, doğaya neler yaptığımızı ve ne kadar yabancılaştığımızı fark edebilseydik. İnsan merkezli anlayıştan çıkabilseydik. Sonuçta korku dolu, bir şeyleri oturtmadığımız kayıp bir süreç yaşadık. Hem insan kaybı, hem maddi manevi, psikolojik, sosyolojik her türlü kayıp yaşadığımız bir dönem oldu. Bunu yansımaları belki süreç içerisinde sanata da yansıtacaktır. Buradaki mezunlara ve öğrencilerin yaklaşımlarına da yansıyaçağını düşünüyorum. Farklı bulduğum işlerden bir kolaj çalışması vardı. Hoşuma gitmişti. Yakından bakamadım ekrandan gördüğüm kadarıyla beğendim. Bizim zamanımızda kolaj küçük çalışmalar olarak yapılmıştı. Daha yalın, tek bir konuya yönelik çalışmalar daha çok üzerinde durduğumuz şeylerdi. Bu arada kolajı da çok severim. Daha özgür bir alan. Tıpkı bir puzzle gibi parçaları birleştirme. Düşünerek yapılan bir şey değil aslında doğaçlama ve biraz daha içgüdüsel bir şey...”

-Peki önceki BELGELİK sergileriyle kıyasladığında bu yılki BELGELİK sergisindeki farklar nelerdir?

-“Çeşitlilik olabilir. Genellikle bir atölyeye girdiğiniz zaman ‘o hoca bu tarzda resim yapar’ tarzında bir düşünce vardır. ders BELGELİĞİ’nin kendine ait bir disiplini olmasına rağmen böyle bir dayatmasının olmadığı öğrenciye alan yarattığı gözlenebiliyor. Bu sergide de bunun daha çok üstüne çıkıldığı anlaşıyor. Dolayısıyla bir öğrenci işinin daha üst bir düzeyde çalışma seviyesinde olduğu, hocanın buna alan açtığı işler olduğu için yapılan işleri çok kıymetli buluyorum. Ayrıca ders BELGELİĞİ sergilerinin her zaman hissedilir bir tinsel alanı vardır. Sergiden çıktığınızda etkiyi üzerinizde uzun süre taşırsınız.”

-Peki şu anki hayatında katkıları nelerdir?

-“Ben belli bir eğitimle geldim. Felsefe ve diğer sanat okumalarını da yapıyorum. Farkını görmemi sağlıyor. Ne zaman önüme bir eğitim faaliyeti veya bir öğrenci grubu gelse, ders BELGELİĞİ burada da olsaydı diyorum ya da keşke buraya da ders BELGELİĞİ’nin yaklaşımıyla yaklaşılabilsede diyorum. Yüzeysellikten, eksiklikten bu eksikliği göremeyen insanlardan mustaribim. Bu insanların sanat adına yanlış, boş işlerinden mustaribim. Bu durumları gördüğüm zaman ders BELGELİĞİ’ni anmadan edemiyorum. Hele de bu çalışmalar sanat adına yapılıyorsa. İnanıyorum ki ders BELGELİĞİ, kendi modeli ve yaklaşımıyla yetiştirdiği öğrencileriyle önemli şeyler başardı. Öğrencide bir sanat fikri oluşturdu.”

-ders BELGELİĞİ’nin bir sonu olduğunu düşünüyor musunuz? Mezunlar veriyor ama bu mezunlardan kaç bir arada, birbirleriyle iletişim gerçekten var mı?

“Hayır, düşünmüyorum. Çünkü bu bir fikir. Bu fikir öğrencilerin kafasına girdi. Bir soru olarak girdi. Mezuniyetten sonra öğretmen olacak öğrencilerin kafasına girdi. Öğretmen tarafından yürüyecek ve öğrenciye aktarılacak bir fikir. Bir tohum gibi düşünün. Tohumu ekiyorsunuz ve ürün veriyor. Bunun gibi ders BELGELİĞİ’de büyüyecek.”

-Son olarak öğrencilere tavsiyeleriniz nelerdir?

-“Günümüz kapitalist sisteminde para vermeden hiçbir şeye sahip olmuyoruz. Bugün bir psikoloğa gitmeniz yüksek bir miktar para vermeniz gerekiyor. Psikologda yapılan şey de aslında bu. Durmak ve bakmak. Kendine ve sorununa bakmak. ders BELGELİĞİ bunu

gönüllü yapıyor. Bir anlamda da öğrencinin kendine ve çevresine durarak bakmasını sağlıyor. Bunu çok istekli bir hocanın rehberliğinde yapıyor. Öğrenci burada kendisine, çevresine, doğaya durarak bakmayı öğreniyor. Bir fırsat aslında ders BELGELİĞİ’nde olmak. Öğrencilerin buna biraz kafa yorması gerekiyor. Acelecilikten çıkması gerekiyor. Bir an önce sonuca varma isteğini sorgulaması gerekiyor. Dolayısıyla hemen sonuç alma ve bir şeyler görme hevesinden vazgeçip sadece eylem içinde olmak ve bunu yaparken düşünceyle birlikte ilerlemek gerekiyor. Bu öğrenciler için bir fırsat. ders BELGELİĞİ öğrencilerinin bir misyonu olduğunu düşünüyorum. BELGELİK dışındaki öğrenci arkadaşlarına ders BELGELİĞİ’ni tanıtmak ve neler yaptıklarını, hissettiklerini, nasıl bir yol aldıklarını arkadaşlarında bir merak duygusu oluşturacak şekilde iletmeleri gerekiyor. Böyle bir şeyin olduğunun farkında olarak arkadaşlarına bir umut vermeleri lazım. ders BELGELİĞİ bir umut. Doğaya bakarak, yeniden görerek, barışarak yeniden insanlığımıza dönebilmemiz için bir umut. O yüzden çok kıymetli. Sadece sabretmek, eylemek ve düşünmek.

Temennim biraz kendimize, doğaya, şefkatli olmak ve çevreye bakabilmek ve en güzeli de sanatla bunu buluşturmak. Yapılan işlerde bu etkiyi görebilmek. Benim önceki söyleşilerimde de başka konuşmacıların konuşmalarında da ders BELGELİĞİ’nin resimlerinin insana dokunan bir yanı olduğu, bir ruhsal ve tinsel alanı olduğunu söyleniyordu. ders BELGELİĞİ ruhunun gençlerin resimlerine yansımaları umut ediyorum. Yaptıkları işlerde bir şeyin yüzeyinde kalmak yerine içine girerek içinde olma halinin resim yoluyla insanlara yansıtılabilecekleri işler yapabilmelerini temenni ediyorum.”

Kaynak: ders BELGELİĞİ Çalışma Grubu, 24.05.2022, Leyla Soyer Mengüç Söyleşisi
Söyleşi: Semra Güler ve İlayda Çakır
Metin Düzenleme: Berivan Kılıç ve Zeynep Şimşek
Fotoğraf: İlayda Çakır

“Bu metin, 24.05.2022 tarihinde Leyla Soyer Mengüç ile ders BELGELİĞİ üzerine yapılan söyleşiden derlenmiştir.”

Bu söyleşiyi dB Radyo bağlantımızdan dinleyebilirsiniz...

<https://open.spotify.com/episode/0Ghh4Nx2AYUeLzkHebxDQI?si=K84rQ88iQG0Ey9-YnO0hkW>

Sanat Eğitiminde Süreç ve Disiplinler Arası Bir Köprü: ders BELGELİĞİ

Zekeriya EZELHAN

-21. BELGELİK Sergisi hakkında neler söylemek istersin ve geçmiş BELGELİK Sergilerine göre neler söylersin?

-“Genel olarak baktığımda aşırı büyük farklılıklar yok geçmiş sergilerle, ancak bireysel çalışmalara inecek olursam güzel olan, beğendiğim, konu dışına da biraz el uzatabilen çalışmalar var. Çünkü bizim ders BELGELİĞİ’nde belli başlı konular var, bunları çalışıyoruz. Bundan kaynaklı farklı çalışma dediğimiz şey sadece üslupla yaratılabilir. Eğer üslubunuz farklı değilse aynı konuyu yüz kişi çalıştığında aynı şey çıkıyor ortaya. Bazı insanlardan duyuyorum, hep aynı şeyler çalışılıyor diye. Ama aslında bizim konumuz o. Bizim burada aynı konuyu çalışıp farklı üsluplar yaratma çabamızdan kaynaklı böyle bir görüntü ortaya çıkıyor. Mesele bu konuların içerisinde ne kadar genişleyebiliyorsunuz, dar alanın içerisinde en fazla ne kadar etki edebiliyorsunuz. Ben bu sergiyi, bu alanda geçmiş BELGELİK sergileri kadar yeterli buldum.”

-21. BELGELİK Sergisinde öğrencilerin geçirdiği süreci tam olarak göremiyoruz diyenler oldu sen bununla ilgili ne diyeceksin?

-“Bu aslında görülüp sonrasında yorum yapılmışa benzemiyor. Çünkü ders BELGELİĞİ’ndeki resimlerin süreci her zaman sergiye yansır. Örneğin eskizleri herhangi bir atölyenin yaptığı sergide göremezsiniz. Genellikle eskiz çalışmaları hep ders BELGELİĞİ’nde koyulur. Biz ders BELGELİĞİ atölyesi olarak sonuçtan çok sürece önem verdik. Bu yüzden bu ifadenin çok doğru olduğunu düşünüyorum. Hem atölye için hem sergi için kullanılacak bir ifade değil. Süreci gayet açık görebiliyoruz.”

-ders BELGELİĞİ’nde gerçekten bir sistem var. Verilen çalışmaların hepsi birbirini destekler nitelikte ve bu çalışmaların hepsi bizi aşama aşama geliştiriyor.

Ama atölyede verilen her konuyu sergide göremedik.

-“Biz süreçte yaptığımız her şeyi sonuçta görmeyiz. Diğer atölyelerle de iletişimim olduğu için süreç tabibinin yapıldığı herhangi bir atölyeye daha rastlamadım. Genellikle parça parça ilerlerler ve bir önceki konuyla bir bağlantısı olmaz. Ama biz burada yumurta çalışıyoruz. Yumurta çalıştıktan sonra farklı bir konuya geçiyoruz, farklı bir konuda yumurtada öğrendiğimiz kompozisyon bilgilerini kullanıyoruz. Diyoruz ki, yumurtadaki dolaşım iyiydi ve ben bu dolaşımı mutfak çalışmasına nasıl aktarabilirim. Her çalışma birbirini takip ediyor. Süreç burada başlıyor. Size verilen bütün konuların içerisinde bunları çözmeniz için, bunlarla oynayabilmeniz, bunlara hükmedebilmeniz için fırsatlar veriliyor. Örneğin mutfak konumuz. Mutfak resim yapılacak yer değil aslında. Değişiklik yapamadığınız, oynayamadığınız ve hükmedemediğiniz bir alanda siz bir kompozisyon yaratmaya çalışıyorsunuz. Bunun için tek bir silahınız var o da ışık. Size bu süreçte mutfak çalıştırmayı öğretirken, ışığı da öğretiyor. Bu atölyedeki çalışmaların süreci böyle ilerliyor. Her çalışmada çok farklı şeyler görebiliyorsunuz. Ya da dış mekan. Kontrolünüzün en az olduğu yerdir. Resim yaparsınız, bir anda bir kamyon önünüze gelebilir ve siz bir şey yapamazsınız. Çok farklı değişkenler var ve bu değişkenlerin içerisinde bir şeyler üretmek, bu üretim esnasında da bir şeyler kazanmaktır.”

-Senin çalışmalarına da gelmek istiyorum. Bu kolaj çalışmalarını yaparken içinde bir amaç var mıydı? Yoksa tamamen doğaçlama mıydı?

-“İlk sol tarafta gördüğünüz kolaj çalışmasını ders BELGELİĞİ öğrencisi Ayşe Tuğba Durmuşlar ile birlikte yapmıştım. Sağ tarafta gördüğünüzü tek başıma yaptım. Bu çalışmaların belli bir kompozisyon amacı vardı. Her parçasını yerleştirirken bir hisle yerleştirme konusunda çıktık bu yola. Dedik ki evet bu bir kompozisyon olacak ama iyi bir şey ortaya çıkması gerekiyordu. İyi bir kompozisyon yoksa iyi bir şey anlatamazsın. İyi bir şey anlatamıyorsan kompozisyon da iyi olmuyordu. İki farklı aşamada gerçekleştirmeye çalıştık. İlk aşamada bahsettiğimiz hisle yerleştirmeye çalıştık. Genel sonuca baktıktan sonra kompozisyon iyileştirmeleri yaptık.”

-Birazda ders BELGELİĞİ’ne geçmek istiyorum. ders BELGELİĞİ sence ne ifade ediyor? ders BELGELİĞİ aslında nedir?

-“ders BELGELİĞİ tam bir anlama oturabileceğiniz bir şey değil, eğitiminiz boyunca geçmişten geleceğe uzanan üç boyutlu bir köprü sunuyor. ders BELGELİĞİ öğrencilerin ürettiği ürünlerin yaşattığı bir alandır. Bu ürünlerden kastımız sadece resimler değil, ders BELGELİĞİ çalışmaları çok farklı kollara uzanıyor biliyorsunuz. Müzik olsun, felsefe olsun, BELGELİK ağaçları... Bunun gibi birçok alan var. Bu alanlar da şunun için önemli, sanatçı ve sanat eğitmeni olarak burada yetiştirdiğimiz için birçok insan öğretmenlik yapmayı düşünmüyor da olabilir. Bunu da değerlendirerek hem sanatçı, hem eğitmen üzerine yoğunlaşıyor. Sanat eğitmeni, sanatçı değil ise nasıl sanat eğitmeni olur sorusunu soruyor. Bu atölye, bir sanat eğitmeninin sanatçı olabilmesi ya da bir insanın sanatçı olabilmesi için gerekli olan şeyler sorusuna kendi bakış açısıyla yanıtlar sunuyor. Felsefe konusunda hâkim olması ve disiplinler arası çalışabilmesi gerekiyor. Disiplinler arası bağlantıyı görebiliyor olması lazım bu da müzik BELGELİĞİ’nin yaptığı bir şey. Sonrasında doğa ile iç içe olması gerekiyor. Doğayı temel alması lazım ve doğaya yakın olması lazım bu da BELGELİK ağaçlarıyla yapılıyor. Ve iyi bir insan olması lazım. Bu da ders BELGELİĞİ’nin temelinde hepsi ni esas olarak ortaya çıkardığı bir harmandır.”

-Peki ders BELGELİĞİ’nin sana en büyük katkısı nedir?

-“Ben hala resim yapabiliyorsam ve sanat alanında çalışmaya devam edebiliyorsam, soğumadıysam bu

ders BELGELİĞİ sayesinde. Bu cümle herkese iddialı gelebilir ama gerçekten böyle. Çünkü çalışma sistemini ve disiplinini bir kenara koyarsak içinde neden resim yaptığınızı size sürekli hatırlatan bir atölyedir. Neden resim yapıyoruz? Bu soruyu sürekli olarak kendi içinde sormayı öğrettiği için resim yapmaya devam ediyor olmanız sağlanıyor. ders BELGELİĞİ size sürekli üretebileceğiniz alanı açıyor. Sadece resim çalışmıyorum, aynı zamanda heykel çalışıyorum. ders BELGELİĞİ sayesinde fotoğraf sanatına başladım. Fotoğrafın ardından video geldi. Videonun gelmesi müzik ile bir bağlantı oluşturdu. Disiplinler arası çalışmaya da beni itti. Şu anda dört alanda sanat üretmeye çalışıyorum ve bu alanlarda ilerlemem ders BELGELİĞİ sayesinde oldu.”

-Son olarak ders BELGELİĞİ’nden mezun olmuş bir öğrenci olarak yeni öğrencilere tavsiyelerin nelerdir?

-“Sorgulayın, her zaman her şeyi sorgulayın. Asla olmayan bir şeye evet demeyin. Çalışma sürecinde de yaptığınız bir şeyi, atölyede her zaman savunun. Atölye aynı zamanda kendinizi savunmak içinde bir alan. Savunmanızı güçlü yapın ve bu şekilde sıkı çalışmaya devam edin.”

Kaynak: ders BELGELİĞİ Çalışma Grubu, 18.04.2022, Zekeriya Ezelhan 21. BELGELİK Sergisi Söyleşi
Söyleşi: Semra Güler
Metin Düzenleme: Semra Güler
Video Düzenleme: Zekeriya Ezelhan

“Bu metin, 18.04.2022 tarihinde Zekeriya Ezelhan ile 21. BELGELİK Sergisi üzerine yapılan söyleşiden derlenmiştir.”

Bu söyleşiyi aşağıdaki bağlantıda izleyebilirsiniz.

<https://www.youtube.com/watch?v=kePC41V4ptk>

Resim, Deneyim ve Düşünce Arasında Bir Sanat Yolculuğu

İhsan OTURMAK
Seda OTURMAK

-ders BELGELİĞİ'nin sanatçı olma yolunda size kattığı şeyler nelerdir?

-“İhsan Oturmak: Diyarbakır'ın bir köyünde doğdum. İlkokula da orada başladım. Ondan sonra bazı politik atmosferlerden ötürü biz göç etmek zorunda kaldık. O dönemde dil olarak kendimi çok iyi ifade edemediğim için genelde kendimi görsel anlamda ifade etmenin yollarını arıyordum. Aslında bir yerin gelişmeyince farklı bir yönün geliyor ya, öyle gibi bir şey oldu. Tuvale başlamam da ortaokul sonlarına falan denk geliyor. Ondan sonra yavaş yavaş güzel sanatlar lisesinden haberdar olmaya başladım.

ders BELGELİĞİ'nden önce yaşadığım şey güzel sanatlar lisesiydi, hayatımda ilk defa öyle disiplinli bir şekilde resim yapmanın mümkün olduğunu gördüm. İstanbul'da birçok üniversitenin sınavlarına girdikten sonra... Marmara Üniversitesi Resim-İş Öğretmenliği'ni seçtim ve ders BELGELİĞİ'ne geldim.

Geldiğim zaman o diğer üniversitelerden farklı bir şey görmedim, aksine daha fazla şey gördüm. Çünkü ders BELGELİĞİ teorik anlamda, resim anlamında size o kadar çok şey veriyor ki sanat anlamında doyurucu bir yer. Şu anda bir müzik sesi duyuyorum, beni konuşurken duygulandırıyor.

Bunları bir arada yaşayacağım bir yere gelmek bana çok iyi geldi. Sonradan şöyle bir şey düşündüm: 'Evet, ben sanatla ilgili bir okula gitmek istiyordum, hep hayalim oydu. Öğretmenlik istemiyordum açıkçası, ama iyi ki buraya gelmişim.' Çünkü burada teorik anlamda da kendimi çok geliştirdim.

Olayın sadece resmin kendisini yapmakla ilgili olmadığı bu atölyeye gelince anladım. Olay, sadece fırçayı boyayı eline alıp onu tuvale sürmek değil; biraz da bir şeyler yaşıyorsun, o duygularını hani bir şekilde içinde yaşıyorsun. Yeni deneyimler elde ediyorsun ve bunu tuvalle, resimle ve boyayla birleştirip yeni bir dünya yaratıyorsun. Bu da kendi kendini iyileştirmeye götürmesi lazım. Bu arada, biraz önce Avni hocayla da konuştuk. Onunla 'resim önce bizi, önce kendimi

iyileştirmiyorsa başkalarını nasıl iyileştireceğiz?' gibi bir sohbet ettik. Belki uzun sürdü ama kendimi iyileştirme açısından inanılmaz deneyimler elde ettim."

-Sizin dönüm noktanız ne oldu bu atölyede, kendi işlerinizi yürütmeye başladığınız nokta?

-“İhsan Oturmak: Dönemin popüler yarışmaları vardı; 2012'de Akbank Sanat, Rotary, belediye yarışmaları vardı ve çalışmalarımı oraya yolladım. Yavaş yavaş ödüller almaya başladım. Hatta ilk şöyle bir şey oldu; Rotary sanat yarışmasından birincilik aldım. Beş tane işimi sergilediler. O işlerin başlangıç noktası aslında buradan çıkmıştı. Eğitim sistemiyle alakalı işleri yapıyordum... Bu ders BELGELİĞİ alanı içerisinde denemeler yapmaya başladım. Ama dışarıda o denemelerimi artık ciddi anlamda büyük tuvallere aktarmaya başladım ve yarışmalara gönderdim. Tabii onlar etkili oldu ve ödüller almaya başladım. Daha sonra yurt dışından bazı küratörler, koleksiyonerler işlerimi gördü ve beni davet ettiler. Yurt dışına da açıldım, farklı deneyimler elde ettim.

Burada yaptığımız Rönesans ve Barok döneminde gördüğümüz resimlerin çoğunu daha öğrenciyken, okulun son sınıfında Fransa'da müzelerde görmeye başladım. Bir de o duyguyu bir öğrenci açısından düşünün, hani inanılmaz bir gelişim sağlıyor. Ve bunu sağlayan şey de aslında bir yandan ders BELGELİĞİ'nin kendisi değil mi, bu atölyeden çıkmanın ver-

diği bir sistem. Tabii ki sadece ders BELGELİĞİ olarak değerlendirmek yanlış olur. Benim önceden de bir eğitim hayatım vardı. Öğrenciyken de öğreniyordum. Yani lisedeyken de bir şeyler aldım, buradan da bir şeyler ekledim. Şu ana caddeden yürürken İstanbul'dan da bir şeyler alıyordum..."

-“Seda Oturmak: Buranın şöyle bir şey kattığını düşünüyor musunuz? Ben de eski bir öğrenci olarak bunu zaman zaman düşünüyorum. Resim öğrenirken kavramsal sanat meselesini düşünüyorum. Mesela şu an senin arkanda estetikle ilgili bir portre var, aslında güzelliği de sorgulatan bir iş gibi görünüyor. Sanırım René Magritte'e ait. Yani biraz kavramsal anlamda resimlerine anlatım ögesini katan yanı olduğunu düşünüyor musun? Türkiye'deki klasik eğitimde de biliyorsunuz, bize daha çok sanat tarihindeki işleri öğrenmek gösteriliyor. Ama çağdaş sanat ve kavramsal sanatla, yani bugünün postmodern dünyasını anlamaya çalıştığımızda başka bir düşünme biçimiyle karşılaşıyoruz. Bu noktada, onun bu yaklaşımının, örneğin Beuys'un çalışmalarıyla birlikte düşündüğümüzde buradaki düşünsel zeminden beslendiğini düşünüyor musun?"

-“İhsan Oturmak: Aslında teorik anlam derken biraz bunu kastediyordum. Resimden söz ederken sadece yağlı boya tekniğinden bahsetmemem de bununla ilgiliydi. Çünkü burada yalnızca resmi değil, işin felsefesini de öğreniyorduk. Avni hoca sadece boyayla ilgili bir eğitim vermiyordu, resmin arkasında yatan düşünceyi de anlatmaya çalışıyordu. Hatta derslerde BELGELİĞİN kitapları vardı; onların üzerinden sürekli araştırmalar yapıyorduk. Musa'nın asısından söz ediyorduk. Musa'nın asası kompozisyonla ilgili bir şey anlatırken, René Magritte bambaşka bir şey söylüyordu. Dikkat edersen, biz bunu bu atölyede otururken defalarca gördük. Mesela bir adamın ensesini iki kere gördüğümüz bir görüntü... Bu zaten kendi içinde kavramsal bir durum. Bence kavramsal sanatın başlangıçlarını zaten biliyoruz, oradan geldiğini de biliyoruz. Ama bu tür karşılaşmalarla arada maruz kaldığımız şeyler de oldu ve bunlar aslında bizi uyandıran, düşünmeye iten deneyimlerdi.

Daha sonra sadece resimle ilgilenmedim. Kavramsal sanat da işin içine girmeye başladı. Bazen yağlı boya tek başına istediğim şeyi vermeye yetmiyordu. Sınırlı kalıyordu. Ondan sonra yeni malzemeler deniyordum. Hatta şurada bir tane resmim var, ben bununla Rotary Sanat Yarışması'na katılmışım. 'Uniformite' diye bir resim. Öğrencilik yıllarım çok iyi geçmediği için

biliyorsunuz eğitim sistemi biraz kapsayıcıdır. Bireye çok fazla önem vermez, yani birey ön planda değildir. Genelde toplumun eğitilmesi ile ilgilidir. Ben bu resimde aslında o toplumdan bağımsız bir şekilde var olduğumu ispatlamaya çalıştım. Evet, bir sürü kişinin arasındayım ama onların dışında ben bir bireyim demek istedim. Bu da benim eğitim sistemi ile ilgili yaşadığım problemlerle alakalı bir durumdu.

Okuldan çıktığım gibi antikacılara giderdim. Orada fotoğraflar bulurdum. Bu yaptığım eserlerin çoğu da oradan çalıştığım fotoğraflar. Arkalarında yazı var. Biri tarafından yazılmış. Bakıyorsun, kaç yıl öncesine ait bir hikâyesini yazmış ama o adam artık yok. Silinmiş, kim olduğu belli değil. O silinirliği göstermek için de tebeşir benim için inanılmaz bir malzemeydi. Sonra bunlar bana yetersiz gelmeye başladı."

-“Seda Oturmak: "Dikkat ederseniz, konuştuğumuz şey 'boyayı şöyle kullandım' ya da 'açık-koyu dengesini şöyle kurdum' gibi yalnızca resimsel kaygılar değil. Yani mesele, kompozisyonu teknik olarak nasıl kurduğumuzdan ibaret değil. Resmin temel, teknik tarafını zaten okulda öğreniyoruz. Bu atölyede de bunu öğreniyoruz, sonuçta bütün resim atölyelerinde olduğu gibi burada da resmin temel bilgisi var. Ama bu atölyenin asıl artısının, fikri anlamda bir kapı açması olduğunu düşünüyorum. Bahsettiğiniz şey; araştırdığınız, gittiğiniz yerler, tarihle, yaşanmışlıkla kurduğunuz ilişki ya da kullanılan malzemenin bulunduğu yerde nasıl bir anlam üretebileceği üzerine düşünmek... Yalnızca anlam ve fikir üzerinden ilerleyen bir yaklaşım. Bu nedenle burada edinilen bilginin ve yaşıntının, resmin kavramsal sanatta nasıl kullanılabileceğini anlamak açısından çok etkili olduğunu düşünüyorum."

-“İhsan Oturmak: Burada farklı yerlerden gelen insanlar bir araya geliyor ve bu durum bir tür çatışma yaratıyor. Ama bu çatışma çok kıymetli, çünkü yeni fikirlerin ortaya çıkmasına vesile oluyor. Bence asıl amaç da bundan yararlanmak. Buradaki eğitim elbette önemli fakat bazen birbirinizden de beslenmeye çalışın. Eğer farklı yerlerden gelmişseniz, bu gerçekten çok değerli bir şey. Çünkü herkes kendi deneyimini, kendi bakışını buraya getiriyor ve bu da ortak düşünceyi zenginleştiriyor. Bahsettiğim gibi, mesele sadece burada yağlı boya yapmak ya da resmin teknik tarafıyla ilgilenmek değil, aynı zamanda bu farklılıkların yarattığı düşünsel alanı da değerlendirebilmek."

-“**Seda Oturmak:** “Fark ederseniz, şunu konuşmuyoruz, yukarıda neden açık tonlar kullanılmış, neden soğuk renkler tercih edilmiş ya da aşağıda neden bu kadar büyük koyu bir alan var... Bunları konuşmuyoruz.”

-“**İhsan Oturmak:** Evet, bu öğrenilen bir şey, bunu öğrendik. Ama bize kimse şunu öğretmiyor. Tuvalin kendisinin de bir yazı tahtası olabileceğini. Çünkü belli kalıplarımız var. Eskiye dair Rönesans, Barok gibi akımlar... Onların ortaya çıktığı dönemin koşullarıyla aynı şeyleri yaparsak, sergi üzerine yeni bir şey göremeyiz. Aynı yolda devam edersek, oradan çıkmamız mümkün değil. Onlar kendi dönemlerine ait başka şeyler yaptıkları için Rönesans, Maniyerizm gibi akımlar oluşmuş. Biz bunları burada öğreniyoruz, ama bizim de aynıını yapmamız gerekmiyor. Yeni şeyler ekleyerek, kendi düşüncelerimizi katarak, belki biz de öyle bir şey yaratabiliriz.”

-“**Seda Oturmak:** Tabii ki insanlar öykünüyor. Aynı atölyedesiniz, arkadaşınızdan görüyorsunuz, paletiniz bile benziyor. Ama belki de bu çalışmaları İhsan değil de başka biri yapmış olsaydı, ne kadar aynı anlamı bulurdu, bu da bir soru işareti. Bu noktada, kendini kucaklamak, kendine dönmek ve kendi meselelerini ele almak bence çok önemli. Burada illa figüratif veya belirli bir teknikle çalışmak şart değil, soyut çalışabilirsiniz, kolaj yapabilirsiniz, yerleştirme oluşturabilirsiniz. Her sanat pratiği için bu geçerli. Ama senin işlerim açısından, bence burada göreceğimiz en tamamlanmış şey, tüm çalışmaların seninle, senin dünyanla ilgili olması.”

-“**İhsan Oturmak:** Evet, zaten herkesin yaptığı şey kendisiyle ilgilidir yani ondan zaten bağımsız düşünmek imkansız bir şey olur. Her sanatçının yaptığı şey kişiyle alakalıdır. Yani bu böyle bir şekilde ilerler ama tabii şöyle bir şey, onları ne kadar kullandığınız, ne kadar onlara merak duyduğunuz, kendinize ne kadar merak duyduğunuzla da ilgilidir. Kendine ne kadar merak duyuyorsun, kendini ne kadar keşfetmek istiyorsun yani resim aracılığıyla ya da yapacağın sanat işiyle veya bir kağıtla, bir kalemle, herhangi bir şeyle ne kadar ilişki kurmak istiyorsa o da çok önemli. Böyle bir bağ kurmadan da zaten ilerlemek bence mümkün değil. Mesela şurada dikkat ederseniz eğitim sisteminde tek ayak üzerinde durmalar vs. bir şeyler vardı. Sırf bunun merakından gidip cezaevinde çalışmışım çünkü bağlantı kurmaya çalıştım, bu da bir ceza yöntemi. Evet, çocuklar üzerinde ama gerçek hayattaki ceza sistemi nasıl bir şey diyip gidip bir cezaevinde öğretmenlik yaptım, 3 yıl orada çalıştım, mahkumları inceledim, onlarla resimler yaptım vs. İki dünya çok farklıydı, biri çok çocuksu, diğeri ise kirliliği bir dünyaya aitmiş gibi görünüyordu. Ama benzerlikler öyle bir yerden geliyordu ki, bu iki dünya

birleştiğinde insanlar birbirine çok yakın oluyordu. Diğer bir çalışmam Son Akşam Yemeği’ de şöyle bir şey: Yıldız Sarayı’nda yemekler veriliyor o dönem, hatta Abdülhamid geliyor. Bu da o silinmeye dair bir son resimdi. Açıkçası böyle bir resimle bitirmek istedim. İsa’da da vardı ya Son Akşam Yemeği. Burada da Yıldız Sarayı’nda son yemekler veriliyor ve o okul kapanıyor. Bizim belki de ders BELGELİĞİ ile ilgili yapmamız gereken şey o son akşam yemeğini vermemek. Onun peşinden koşmak lazım, belki böyle bir bağlantı kurarak bu eğitim sistemiyle bir bağ kurabilirim diye düşündüm. Bir araya gelince yeni bir şeyler üretelim yani çatışmak yerine yeni bir fikir üretelim.”

-ders BELGELİĞİ öğrencilerine vermek istediğiniz tavsiyeler var mı?

-“**İhsan Oturmak:** Atölyenize gelin, bir şeyler alın, sonra gidin ve bunları kendi dünyanıza, kendi kapalı evreninize ekleyin. İkisini birleştirip bir şeyler yaptığınızda, bu yeni bir şeye dönüşür. Benim öğrencilere tavsiyem budur. Kendinize ait bir dünya kurun ve onun peşinden koşun. ders BELGELİĞİ ile de bağlantı kurduğunuzda, bence çok güzel deneyimler sizi bekliyor.”

-“**Seda Oturmak:** Mesela ‘kendime bir tuval alayım, burada öğrendiklerimi uygulayayım, evde önünde çalışayım’ yaklaşımı bir yöntem, ama esas olan araştırmayı öğrenmek, bir şeyin ne olduğunu sorgulamayı kavramak. Buradaki kitaplığa bakıyorsun, bazı kitaplar sana her şeyi sorgulamayı, felsefe yapmayı öğretiyor. Yani her şeyin ‘ne’sini ve ‘nasıl’ını sorguluyorsun. Sonra bir bakıyorsun, kendini işte bir toprak parçasının içinde araştırma yaparken buluyorsun.”

-“**İhsan Oturmak:** Kesinlikle ben soru sormayı bu atölyede öğrendim. Soru sormanın kendisi seni öyle bir yere götürüyor. Soru olmadan hiçbir şekilde yeni bir yere evrilemezsiniz.”

Kaynak: ders BELGELİĞİ Çalışma Grubu, 19.12.2023, ders BELGELİĞİ 30. Yıla Hazırlık İhsan Oturmak, Seda Oturmak Söyleşisi

Metin Düzenleme: Elif Aksakal, Şilan Çay, Zeynep Nilüfer Kuşçu
Video Düzenleme: Uğur Akbulut

“Bu metin 19.12.2023 tarihinde İhsan Oturmak, Seda Oturmak ders BELGELİĞİ 30. Yıla Hazırlık Sergi söyleşisinden derlenmiştir.”

Bu söyleşiyi aşağıdaki bağlantıda izleyebilirsiniz.
<https://youtu.be/D8OhlUL6i8I?si=LSuA6--wIGHzP11>

ders BELGELİĞİ'nde Teoriden Pratiğe Eleştirel Süreç ve Deneyimler

Sinan ORAKÇI

-Eski mezunumuzsunuz ve bu atölyenin disiplininden de geliyorsunuz ama bir yandan da kendi sanat süreciniz devam ediyor. Hatta yakın zamanda da bir serginiz oldu. Siz mezuniyet sonrası ne yaptınız?

-“Daha okul bitmeden dışarıdaki sergilere katılmaya başlamıştım; açık çağrılara, farklı grup sergilerine... Buradaki eğitim anlayışı ise gerçekten çok farklıydı. Bir şeyleri tartışmak, meseleleri açmak ve süreci birlikte değerlendirmek bir öğrenci için muazzam bir deneyimdi. Başka bir okula gidip gitmemek konusunda aslında biraz kararsızdım. Çünkü alternatifleri pek tanıımıyordum. Ama burayla tanışıp bu alanı deneyimleyince kendimi gerçekten çok iyi hissettim. Tam olarak olması gereken buymuş dediğim bir yerdi.

Aynı zamanda başka okulların atölyelerine de gidip bakıyordum. Örneğin Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne gidip dersleri izliyordum. Ne tartışıyorlar, dersler nasıl işleniyor, hangi meseleler konuşuluyor diye merak ediyordum. Ama açıkçası oradaki yöntem benim öğrenme biçimime pek uygun değildi. Kurumsal hiyerarşi de bana oldukça uzak geliyordu. Buradaki ortam ve eğitim anlayışı ise benim için adeta biçilmiş kaftandı. Hem bu alanı değerlendirme imkânı buluyorduk hem de iyi bir resim nedir, nasıl tartışılır, bir resimde ne olup biter gibi soruların peşinden gidiyorduk. Resimle ilgili neredeyse 7'den 70'e her şeyi konuşuyor, soruyor ve birlikte düşünüyorduk. Tabii ortam her zaman sakın değildi, zaman zaman oldukça gergin tartışmalar da yaşanıyordu. Bazen hocayla, bazen kendi aramızda, hatta kimi zaman öğrenciler arasında sert tartışmalar olabiliyordu. Ama bütün bu gerilim, aslında iki yönlü bir gelişim yaratıyordu. Bir yandan teorik tarafımız sürekli güçleniyor, diğer yandan pratik üretimimiz bu tartışmalarla besleniyordu.”

-Bahsettiğiniz o gergin, zaman zaman tartışmalı süreç, burası tam bana göre dediğiniz noktada sizi en çok etkileyen, besleyen kısım gibi görünüyor. Bu gerginlik, belki de bir şeyleri öğrenme ve kendini

geliştirme açısından çok değerliydi. Peki, bu sürece kendi dünyanızda nasıl adapte oldunuz? Bu bağlamda neler yaptınız, hangi yolları izlediniz?

-“Yani bir şey göstermek istiyorsunuz ve aklınızda bir fikir var. Bunu kağıda dökmek, bir şey ifade etmek istiyorsunuz. Ama yaptığınız şey, biri tarafından tamamen farklı bir bakış açısıyla yorumlanıp altüst edilebilecek kadar hassas olabiliyor. Bu yüzden ne yaptığınızı, neler düşündüğünüzü, üretim sürecinizi belki tarif etmeniz gerekiyor. Ancak bu her zaman paralel gitmiyor, yani bir şeyi yaparken aldığınız aksiyon, teorik olarak sürecinizi açıklamakla birebir örtüşmeyebiliyor. Bu da çekişmeli bir durum yaratıyor. Aslında bunun yeterliliği de tartışmalı bir konu. Çünkü iyi bir resmin aslında çok da tartışılacak bir tarafı yoktur. Burada bahsettiğim iki yön var. Bir yanda öğrencinin o anda doğru bildiğini düşündüğü şey, diğer yanda ortaya çıkan şey. Arada bir bütünlük sağlamak işte temel problemimdi. Hem teorik anlamda bir mutlak doğruya yaklaşmak, hem de görsel anlamda bir birlik kurmak gerekiyordu.

Bazen duygusal bir düşünceyle bir çözüm size sıradışı görünebiliyor, buna kapılmak doğal, ben hâlâ kapılıyorum. Ama o çözüm, konu için gereken beklentileri karşılamayabilir. Bu yüzden farklı bir dengeyi yakalamak gerekiyor. O dengeyi kurmak ve öteye taşımak, özellikle biçim dilini güçlendirmek önemliydi. Yeni öğrenirken, bir resmin planlarını ve biçimlerini henüz tarif etmeye çalışırken, bu gerginliği üretime

dönüştürmek kaçınılmazdı. Çünkü burada tartıştığımız çok şey vardı, birçoğunu hatırlamıyorum bile. Ama resimler hâlâ duruyor ve onlara baktığımda o sürecin izlerini görebiliyorum.”

-Bu süreçte, mezun olduğunuzda benim gözlemlediğim şeydu: Burada bir anlamda kendini bulma, kendini tamamlama süreci yaşanıyor. Peki, mezun olduktan sonra kendinizi nasıl bir yerde buldunuz?

-“Kesinlikle zorlu bir süreçti. Çünkü resim yaparken, hocanız yaptığınız işleri beğeniyorsa bu bir öğrenci için çok iyi hissettiriyor. Ama dışarıda aynı karşılığı bulmak, yani üretiminizi dışarıya açmak, tabii ki o kadar kolay olmuyor. Kapının önünden çıktığınız anda her şey bitiyor gibi hissediyorsunuz, kimse sizi tanımıyor. Burada aldığınız notlar ya da öğrenci olarak ürettiğiniz bir resim hemen değer görmeyebiliyor. Bu yüzden benim sürecim oldukça sarsıntılıydı; kesin, net bir süreç değil, yavaş ve inişli çıkışlıydı. Bu inşa süreci yavaş yavaş ilerledi, katıldığım sergiler ve farklı atölyeler sayesinde adım adım kendimi geliştirdim. Çünkü kendimi inşa etme sürecim burada başlamıştı ama burada bitmedi, devamlılığı hâlâ sürüyor bence. Hep bir şeyler hareket halinde, sürekli değişiyor ve gelişiyor.”

-Peki, atölyede yapılan tartışmalar, okul sonrası süreçlerinizde size dayanıklılık kazandırdı mı?

-“Tabii ki. Hoca bize sık sık söylüyordu: Tartışmaları burada yapın, yarın bir gün sizin için daha kolay olur. Çünkü başka insanların içinde, farklı ortamlarda, özellikle bu durumlarla karşılaştığınızda daha güçlü durabilmeniz, kendinizi ve yaptığınız işi savunabilmeniz için bunu deneyimlemeniz gerekiyordu. Bunu defalarca yaşadım ve o anlarda gerçekten ne olduğunu anlıyordum. Çünkü bir şey üretmişsiniz ve biri, hiç beklemediğiniz bir yerden eleştirebilir, o an afallayabilirsiniz. Bu çok olası ve tamamen normal bir durum. Sınırlar içinde yaptığınız bir şeyin rezalet olduğunu söyleyebilirsiniz. İşte bu süreç bana net bir dayanıklılık kazandırdı. Çünkü yanınızda olan arkadaşınıza bunu ifade edemiyorsanız, tartışma yaratamıyorsanız, dışarıda bunu yapmak çok daha zor oluyor. Hele ki hiç tanımadığınız, yüzünü ilk defa gördüğünüz biriyle bunu yapmak çok daha sancılı.”

-ders BELGELİĞİ dediğimiz zaman 30 yıllık birikimden bahsediyoruz. Siz de bunun bir parçası olarak bu sürecin nereye evrileceği konusunda bazen tartış

şıyoruz. Müze fikri üzerine fikir geliştiriyoruz. Siz bu süreç için neler söylemek istersiniz?

-“Burasının bir müze olmasını çok istiyorum. Çünkü çok iyi resimler var ve 30 yıllık bir geçmiş söz konusu. Süreç hâlâ devam ediyor ve mekanın kendi hafızası oluşuyor, bir yaşanmışlık, bir geçmiş var. Benden önce de bu süreç devam ediyordu. Bunun bir parçası olabilmek, içine sızmak, küçücük bir köşesinde durabilmek, eğitim açısından zaten muazzam bir deneyim.”

-“KORUNAK” dediğimizde, aslında koruduğumuz değerler var. Peki, bu açıdan bakarsak, ders BELGELİĞİ size neler kattı, dünyaya bakışınızı etkileyen hangi perspektifleri kazandırdı?

-“Yani şöyle... Boş bir levha gibi giriyorsunuz alana; felsefe kolu var, müzik kolu var. Bizden öncekiler belli konuları tartışmış, kayıt ve yazı bırakmışlar. Resim yapmak için geliyorsunuz belki ama burada sadece resim yapılmıyor, her şey konuşuluyor, her şey tartışılıyor. Resmi zaten burada devam eden üretimlerde sık sık görüyorsunuz, ama genellikle atölyelerinde çalışanların çoğu, sınav zamanlarında veya kritik dönemlerde kendi alanlarında üretimlerini yapıp buraya getiriyor ve üzerinde tartışıyorduk. Bu biraz ters köşe olmuştu benim için. Yani resim yapmak istiyordum ama her şey konuşuluyordu. Mesela kılıçların üzerindeki motiflerden, mağara resimlerinden, bir imajın veya formu oluşturan unsurlardan, kültür içindeki yerinden ve dünyadaki karşılıklarından bahsediyorduk. Bu tartışmalar, aynı alan içinde birkaç kişiyle bir konunun ne kadar sıra dışı ve farklı olabileceğini görmeye, bunu tartışmaya ve yeni kanallar açmaya hazırlayan bir ortam sunuyordu. Bu yüzden besleniyordum ama bunu sadece ‘çok iyi geldi’ diyerek geçiştirmek istemiyordum.”

Kaynak: ders BELGELİĞİ Çalışma Grubu, 26.02.2024, ders BELGELİĞİ 30. Yıla Hazırlık Sergisi, Sinan Orakçı Söyleşisi
Söyleşi: 2023-2024 2.Sınıf Asa Resim Öğrencileri
Metin Düzenleme: Elif Aksakal, Şilan Çay, Zeynep Nilüfer Kuşçu
Video Düzenleme: H 62
“Bu metin, 26.02.2024 tarihinde Sinan Orakçı ile ders BELGELİĞİ 30. Yıla Hazırlık Sergisi üzerine yapılan söyleşiden derlenmiştir.”

Bu söyleşiyi aşağıdaki bağlantıda izleyebilirsiniz.
<https://www.youtube.com/watch?v=Gqo4PkxHOVQ>

Bir Atölyenin Hafızası: KORUNAK Üzerine Bir Söyleşi

Hakan ÇINAR
Ömer TAVŞANOĞLU

-KORUNAK Sergisi aslında ders BELGELİĞİ'nin yaklaşık 30 yıllık bir hafızası. Sergimizle ilgili neler söylemek istersiniz?

-“H. Çınar: “Öğrencilerin kendi okullarında böyle bir çalışmaya başlamalarını çok önemli buluyorum. Ayrıca burada bir arşivleme süreci söz konusu oluyor. Türkiye’de bu tür arşivlemenin oldukça zayıf olduğunu biliyorum, birçok şeyin kaybolduğunu, yer değiştirdiğini duyuyor, izliyor ve görüyoruz. Burada hem öğrenciler için bir adım atılıyor, hem kendi tarihlerini tanımları için önemli bir fırsat sunuluyor, hem de dışarıdaki ilişkilerini güçlendirmek adına birçok yeni adım atmalarını sağlıyor. Örneğin, tanıdık arkadaşlar da var; şu an çok daha ileride sergiler açan, hatta birinin sergisi şu anda devam ediyor. Onları burada görmek, bir arada olmak gerçekten güzel bir deneyim. Yani okulda bunu yaşamak çok önemli, maalesef her okulda nasip olmuyor. Bu yüzden bunu çok değerli buluyorum, gelip görmek istedim ve bundan sonra da sürekli takip edeceğim.”

-“Ö. Tavşanoğlu: Oldukça çok sergi geziyorum, özellikle öğrenci sergilerine ilgi gösteriyor ve merakla takip ediyorum. Bu serginin önceki versiyonlarını da görmüştüm. Her seferinde, yaparak ve deneyimleyerek daha iyi yapmayı öğrendiklerini gözlemliyorum. Hem sergileme teknikleri hem de sergilenen eserler olumlu anlamda gelişiyor, bunu açıkça görebiliyorsunuz. Ayrıca iş birliği yapma, birlikte bir şeyler üretme konusu çok değerli; deneysel yöntemlerle bir şeyler öğrenmek, üretmek, göstermek ve kendini ifade etmek çok önemli, ve bu sergide bunu net biçimde gözlemleyebiliyorsunuz. KORUNAK 1 ile KORUNAK 2 arasındaki farklar bile oldukça belirgin, Hakan’ın da söylediği gibi, arşiv konusu önemli, üretmek ve ürettiklerini arşivlemek çok değerli. Bu anlamda hem bö-

lümün hem de binanın hafızası açısından çok güzel bir sergi olmuş diye düşünüyorum.”

-Anladığım kadarıyla ders BELGELİĞİ’ni yakından takip ediyorsunuz. Sadece sergi bağlamında değil, ders BELGELİĞİ atölyesinde uygulanan müfredatı, öğrencilerin süreç içindeki gelişimini ve üzerinde çalıştıkları konuları da gözlemliyorsunuz. Ayrıca bildiğimiz üzere ders BELGELİĞİ, multidisipliner bir yaklaşım benimsiyor. Bu noktada sizin paylaşmak istediğiniz özel bir detay var mı?

-“H. Çınar: Şundan bahsedebilirim, bir kere üretim açısından hem üç boyutlu hem de plastik üretim söz konusu. Bir de fark ettiğim, yazılı bir dilin oluşturulmuş olması. Gençler kendilerini ifade etmek için hem yazıyor hem konuşuyorlar çünkü dilin ve konuşmanın, yazmanın kendine özgü bir düşünme tarzı vardır. Burada bunu net bir şekilde görebiliyoruz. Bu süreç, küçük alanlarda, sadece kâğıt ve kalemle bir şeyler yapmaya teşvik ediyor ve en büyük yansımalarından biri de bu.

Avni Bey bahsedince her şey tam olarak oturdu kafamızda. Örneğin pandemide evlerde yapılmış küçük maketleri fark ettik. Bu da gösteriyor ki, uzaktan da sürekli olarak kendini geliştirebilir, üretebilir ve sadece kâğıt, kalem ya da farklı malzemelerle kendini ifade edebilir hale gelmişler. Bu, bence günümüzde sanatın diliyle de örtüşüyor ve bu açıdan çok doğru bir yol, çok iyi bir bağ oluşturuyor, bu yüzden böyle yaklaşımları çok önemli buluyorum.

Ayrıca burada interaktif çalışmalar da var. Örneğin bazı tohumlar var, geçen geldiğimde kızımın birlikte tohumları alıp dikmiştik. Çok keyifliydi ve merak uyandırıcıydı. Bu interaktif yaklaşım, kâğıt üzerinde veya malzeme üzerinde bir bütünlük sağlıyor.

Fark ettiğim bir diğer şey ise birçok atölyenin birbirine yakın olması; buradan tekstil, seramik, desen atölyesine giriyoruz, resim atölyesinde heykeller var. Tamamen bir birikim söz konusu, yapılan arşivin kendi atölyeleri içinde de gözlemlenebilmesi çok değerli. Her yer bir enstalasyon gibi, ışık çok güzel, mekan çok keyifli. Bu yüzden bundan sonra da yakından takip edeceğim.”

-Peki, buna eleştirel bir açıdan baktığınızda eklemek istediğiniz bir şey var mı?”

-“H. Çınar: Eleştiri yapmak her zaman kolay bir şey oluyor, ama insanların şunu düşünmesi gerektiğini düşünüyorum: Buraya gelip ‘Buraya için ne yapabiliriz?’ sorusunu sormaları gerekiyor. Ben de buraya geldiğimden beri kendime bu soruyu soruyorum: Nasıl yardımcı olabilirim? Ya da burayı dışarıyla nasıl bağlayabiliriz? İnsanların bu şekilde düşünmesi önemli. Buradaki sanatçılara dışarıda nasıl bir ortam sağlayabiliriz, bu sergiyi nereye taşıyabiliriz gibi farklı perspektiflerle yaklaşımları gerekiyor. Yoksa burayı kapalı bir alan hâline getirmek anlamına geliyor benim için.

Metropolitan bir şehirde, bütçe ve üretim malzemeleri açısından öğrencilerin ciddi desteğe ihtiyacı var. Bu tarz insanları nasıl bir araya getirebiliriz, nasıl daha fazla üretmelerini sağlayabiliriz, hepimiz bunu düşünmeli ve taşın altına elimizi koymalıyız. Şunu da belirtmek isterim, bu söylediklerim buraya değil, daha çok dışarıya yönelik bir eleştiri yani sizi bir ayna olarak kullanmış oldum.”

-Peki, tam olarak bununla alakalı bir şey sormak istiyorum. Şimdi biz ders BELGELİĞİ öğrencileri olarak, hocamızla birlikte gelecek zamanda, ders BELGELİĞİ’ni dışarıya nasıl taşıyabiliriz? Bu bir ders BELGELİĞİ müzesi olabilir. ders BELGELİĞİ mezunlarının, üyelerinin ara sıra gelip çalışmak istediği, çok amaçlı, fonksiyonel kullanıma açık bir atölye olabilir. Bu noktada sizin bize verebileceğiniz bir fikir var mı?

-“H. Çınar: “Bence söylediğiniz fikir çok güzel, ama her şeyin küçük adımlarla ve sağlam temellerle ilerlemesi gerektiğini düşünüyorum. En önemli şey,

mezunlardan çok, şu an bu atölyede çalışan öğrencileri bir araya getirip dışarıda bir şeyler üretmek. Yani bunu önce bir mekâna taşımak, sonra zaten süreç kendiliğinden büyüyecektir. Şu an için buradaki öğrencilerden başlamak gerektiğini düşünüyorum, bu, yapılacak ilk adım olmalı. Ben de gençleri destekliyorum, üretim aşamasında kendi atölyemi açabilirim. Atölyem de müsait, sergiyi oraya taşıyabiliriz veya bu konuda destek olabilirim. Sizi en yakın zamanda atölyemde ağırlamak isterim, oturup uzun uzun bunları konuşabiliriz. Tabii bu sizin için çok derin ve eski bir konu, benim için ise oldukça yeni. Ben de burada nasıl bir rol alabilirim diye düşünüp katkı yapmak isterim. Zaten Ömer Bey de artık atölyemizin en büyük parçalarından biri.”

-“Ö. Tavşanoğlu: “Örgütlü olmak çok önemlidir. Dernek veya kooperatif gibi yöntemler kullanılabilir. Öncelikle, bulunduğunuz şehirde organik bir şekilde küçük küçük büyüterek açılırsınız ve sonra ülke içinde, ders BELGELİĞİ’nin öğrencileriyle ülkenin dört bir yanına yayılırsınız. Böylece, bu etkinlikleri yurt dışına bile taşıyabilirsiniz. Kendi 30 yıllık tarihinize bakarak, neleri geliştirebileceğiniz veya üzerine ne ekleyebileceğiniz konusunda düşünebilirsiniz.”

Kaynak: ders BELGELİĞİ Çalışma Grubu, 28 Şubat 2024,
Hakan ÇINAR-Ömer TAVŞANOĞLU KORUNAK Sergi Söyleşi
Söyleşi: Hatice Bayram
Metin Düzenleme: Nur Vural
Fotoğraf: Beyza İrem Tokgöz

“Bu metin, 28.02.2024 tarihinde Hakan Çınar ve Ömer Tavşanoğlu KORUNAK Sergi söyleşisinden derlenmiştir.”

Bu söyleşiyi aşağıdaki bağlantıda izleyebilirsiniz.
<https://www.youtube.com/watch?v=yQWohZijVCU>

ders BELGELİĞİ: Öğrenme, Bellek ve Sanat Arasındaki Dinamik İlişki

Ahmet DOKSANOĞLU

ders BELGELİĞİ, dışarıdan gözleendiğinde bir atölye öğrencilerinin yürüttüğü araştırma, inceleme ve tartışmaların sistematik bir biçimde kayıt altına alındığı bilgi üretim alanı olarak algılanabilir. Bu algı, ders BELGELİĞİ'nin yüzeysel olarak bir bilgi arşivi veya dokümantasyon aracı olduğu izlenimini verir. Oysa ders BELGELİĞİ, sürece dahil olan öğrenciler ve gözlemciler için çok daha karmaşık ve çok boyutlu bir yapıya sahiptir. İçeriden bakıldığında, ders BELGELİĞİ yalnızca bilgi birikiminin kayıt altına alındığı bir alan değil, aynı zamanda öğrenmenin kendiliğinden geliştiği, araştırmanın, deneyimlemenin ve paylaşmanın doğal bir akış içerisinde gerçekleştiği bir öğrenme ekosistemi olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda, ders BELGELİĞİ, bireyin kendi yaşam deneyimleri ve pratiklerinden bağımsızmış gibi görünen geleneksel ders anlayışına alternatif bir yaklaşım sunar ve öğrenme süreçlerini daha özgürleştirici bir zemine taşır.

İnsan, doğuştan öğrenme potansiyeli taşıyan bir varlık olarak, öğrenme ve öğretme süreçlerine gereğinden fazla anlam yüklemektedir. Ünlü psikolog Carl Rogers'ın vurguladığı üzere, insanlık öğrenme eğilimini, olması gerekenden çok daha fazla toplumsal ve kültürel bir yük ile ilişkilendirmektedir. Bu perspektiften bakıldığında, ders kavramı genellikle bireyin kendi yaşam deneyimlerinden ve eylemsel öğrenme pratiklerinden bağımsız bir zaman dilimi olarak algılanır. ders BELGELİĞİ ise, bu sınırları aşarak öğrencilerin hem düşünsel hem de eylemsel anlamda yaşamsal

dayanaklarını oluşturabilmelerine imkân sağlar. Bu süreç, bireyin öğrenmeyi yalnızca bilgi edinme olarak değil, aynı zamanda bir anlam ve deneyim üretme süreci olarak deneyimlemesini mümkün kılar. Böylece ders BELGELİĞİ, öğrenciyi kolektif bir eylem ağına dahil eden ve öğrenmeyi toplumsal ve bireysel bağlamlarda yeniden şekillendiren dinamik bir yapı olarak ortaya çıkar.

Sanat tarihsel bağlamda ele alındığında, "araç olarak sanat" ve "amaç olarak sanat" ayrımı, ders BELGELİĞİ'nin pedagojik ve epistemolojik işlevlerini anlamak açısından önemli bir çerçeve sunar. Araç olarak sanat, insanın doğa ile kendi doğası arasındaki varoluşsal arayışının veya nedensellik yaklaşımının bir uzantısı olarak değerlendirilebilir. Bu perspektif, sanatı insanın doğa ile ilişkisini anlamlandıran ve yönlendiren bir araç olarak konumlandırır. Öte yandan amaç olarak sanat, insan doğasının bir uzantısı ve kendiliğinden ortaya çıkan bir yaratım biçimi olarak ele alınır. Bu yaklaşım, sanatı bireyin kendini ifade etmesinin ve kendi doğasını keşfetmesinin bir aracı olarak yorumlar. ders BELGELİĞİ, sanatın bu iki boyutunu birleştirerek hem bireyin kendi doğasını anlamlandırmasına hem de yaşamı ile doğa arasındaki dengeyi keşfetmesine olanak tanır. Sanat ve öğrenme arasındaki bu ilişki, ders BELGELİĞİ'ni yalnızca akademik bir araç olmaktan çıkarıp, bireyin varoluşsal ve estetik deneyimlerini bütünleyen bir alan haline getirir. Eğitim ortamında çok sesliliğe verilen önem, ders

BELGELİĞİ'nin işlevselliğini artıran bir diğer boyuttur. Her bireyin kültürel, sosyal ve bireysel farklılıkları, öğrenme ve sanatsal üretim süreçlerinde farklı algılama, kavrama ve yansıtma biçimlerini ortaya çıkarır. Bu farklılıklar, hem sürecin zenginliğini artırır hem de teknik veya estetik bağlamda zaman zaman bir tıkanıklığa neden olabilir. ders BELGELİĞİ, bu çeşitliliği yöneterek ortak tematik konular ile öğrencilerin özgür öğrenme süreçlerini dengeleyen bir yapı sunar. Ortak problemler, tematik olarak ders sürecine dahil edilirken, öğrencilerin kendi sorunsal yaklaşımları da sürece dâhil edilebilir. Bu durum, ders BELGELİĞİ'nin hem kurumsal hafızayı oluşturma hem de bireysel öğrenme deneyimlerini görünür kılma işlevini güçlendirir.

Bellek, ders BELGELİĞİ bağlamında önemli bir kavramsal işlev görür. Sosyoloji, psikoloji ve tarih disiplinlerinde bellek farklı şekillerde ele alınırken, eğitimde bellek mekân ve zaman ile ilişkilidir. İnsan, belirli bir mekânda ve zamanda geçirdiği anların kaydını bilinçli ya da bilinçsiz olarak hafızasında taşır; bu bilgiler zamanla çağrılarak öğrenme ve deneyim süreçlerini etkiler. ders BELGELİĞİ, belleğin yazınsal bir biçime dönüştürülmesi ile geçmişin sorgulanmasına, bugünün anlamlandırılmasına ve geleceğin tasavvur edilmesine katkı sağlar. Kendiliğinden gelişen belgeler, yalnızca anıların değil, aynı zamanda bilgi, duygu ve deneyimlerin bütünsel bir şekilde var olmasını sağlayan somut bir araç hâline gelir. Bu anlamda ders BEL-

GELİĞİ, öğrenme süreçlerinin tarihsel ve toplumsal bağlamlarla ilişkisini görünür kılarak öğrencinin varoluşsal ve entelektüel gelişimine katkı sunar.

Teknolojik ve metodolojik değişimler, eğitim süreçlerinin sürekli evrilmesini zorunlu kılar. Öğrencilerin öğrenme yaklaşımları, kullanılan teknolojiler ve pedagojik yöntemler ile paralel olarak değişmektedir. Bu değişime uyum sağlayamayan eğitim sistemleri, bilgi üretimi ve öğrenme süreçlerinde etkili olamaz. ders BELGELİĞİ yaklaşımı, geçmişin görünürlüğüne sağlayarak, bugünün deneyimlerini kayda geçirerek ve geleceğe yönelik argümanlar sunarak bu dinamizmi destekler. Sonuç olarak, ders BELGELİĞİ, öğrenci-merkezli, geçmişi görünür kılan ve geleceğe taşıyan, dinamik ve sürdürülebilir bir eğitim ve sanat pratiği olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda, ders BELGELİĞİ hem bireyin öğrenme potansiyelini hem de toplumsal ve kültürel bilgi üretimini besleyen temel bir pedagojik araç olarak konumlanmaktadır.

Sanat Eğitimi ve ders BELGELİĞİ

İzzet Eray KILIÇAY

Sanat, sınırları tam olarak belli olmayan, disiplinler arası bir alandır. Üniversite yıllarımda tanıdığım ders BELGELİĞİ, bu dağınık görünen yapıyı bir araya getirerek, benim şu an öğrencilerime uyguladığım bir sanat eğitimi modeli olarak karşıma çıktı.

ders BELGELİĞİ, sanat eğitimini yalnızca ders anlatımıyla sınırlamayan bir yapıdır. Atölye içi ve dışı üretim, belgeleme ve paylaşım temelinde ilerleyen kolektif bir süreçtir; farklı durumlarda belgelik kolları aracılığıyla ya da ortaklaşa yürütülür. Kol çalışmaları, felsefe, müzik, tarih, müze ve benzeri konulara odaklanırken, içerikler yalnızca okunan değil, doğrudan üretimi tetikleyen ve belgeleyen araçlara dönüşür. Bu yaklaşım, sabit ve ezbere dayalı bir öğrenme biçimi yerine katılımcılara farklı bir yol sunar. Öğrenciler ve mezunlar, kendi merak ve sorgulamaları doğrultusunda yürüttükleri kol çalışmalarıyla bir bütüne katkı sağlar. Bu yaklaşım, grubun tamamının deneyimini ve üretimini besleyen bir alan yaratır.

Öğrencilik dönemim boyunca, ders BELGELİĞİ kollarına aktif olarak dâhil oldum. Özellikle felsefe BELGELİĞİ içinde yürütülen çalışmalar, düşünce ile üretim

arasındaki ilişkiyi daha açık görmemi sağladı. Hatta mezun olduktan sonra kısa süreli de olsa felsefe bölümünde öğrencilik ve sonrasında antropoloji ve kültürel evrim alanlarına odaklanmama neden oldu. Yüksek lisans sürecinde edindiğim bilgi ve deneyimi paylaşma fırsatı buldum. Bu süreç, beni yalnızca öğrenen biri olmaktan çıkarıp, aktif olarak katkı sunan bir mezun hâline getirdi.

Bu yaklaşım, tek yönlü bir aktarım değil; mezunlardan gelen geri dönüşlerle karşılıklı üretimi mümkün kılar. Öğrencileri ve mezunlarıyla birlikte gerçekleştirdiği sergiler, ders BELGELİĞİ'nin pratikteki sonuçlarından biri olarak somutlaşır.

Bu model, süreç odaklı yapısıyla katılımcıların merak ve sorgulamalarını yaratıcılığa dönüştürmelerini, ürettiklerini yorumlamalarını ve paylaşımlarını amaçlar. Sadece bilgi aktarmakla kalmayıp, sanat üretimini bir deneyim ve öğrenme alanı hâline getirir. Böylece ders BELGELİĞİ, öğrenci ve mezunların yaratıcı potansiyellerini açığa çıkaran ve belgeleme pratiğiyle tüm grubun deneyimine ve üretimine katkı sağlayan bir model olarak konumlanır.

ders BELGELİĞİ ile Görmek, Düşünmek, Öğretmek

Yasemin KORKMAZ GÜNGÖR

2000 yılında Kız Meslek Lisesi Resim Bölümü'nden mezun olduktan sonra Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda eğitime başladım. Sınav hazırlığı için özel resim eğitimi almamıştım ve 1. ders yılında büyük boy kağıtlarda çizim yapmak epey zorlayıcı olmuştu. Lise eğitimimde farklı disiplinlerde eğitim almama rağmen, desende çizgi rahatlığını yakalama fırsatım olmamıştı.

Desen çalışmalarım kırık çizgilerle başlarken, anlam ve kompozisyon arayışım 2. sınıfta, H. Avni Öztopçu ile Resim Teknikleri dersinde karşılığını bulmuştu. Haydarpaşa Garı ve Maçka'da yaptığımız etütler ile Müzik Bölümü öğrencilerini çizdiğimiz hareketli canlı model çalışmaları; çizim, açık-koyu, kompozisyon ve disiplinlerarası sanat üzerine düşünmemi sağlamıştı.

ders BELGELİĞİ notlarının sadeliği ve doğrudan anlatımı, sanat tarihindeki üslup farklılıklarını kavramam konusunda bana rehberlik etmişti. Çalışma kollarından felsefe BELGELİĞİ kapsamında "Gördüğümüz, gördüğümüz müdür?" sorusunun sembolik anlamalarını tartışırken, Berger'in dünyaya bakışını yakalama

gayreti içindeydik. Düşünme ve yazma sırası bize de gelmişti. Zorlanmıştık, ama kelimelerle aramızı sıkı tutmamız gerektiğini ve eylemlerimiz üzerine fikir sahibi olmamız gerektiğini artık biliyorduk.

Bunun yanı sıra, hocamızın yönlendirmesiyle okul kütüphanesinde görev yaptığım 2 yıl, literatürle hemhal olmamı ve kendimi akademik olarak geliştirmem konusunda bana aydınlanma sağlayan bir dönüm noktası oldu.

22 yıldır öğretmenlik mesleğini icra ediyorum. Daha çok yetişkin eğitimi alanında çalıştım. Eğitimlikte önceliğim, bilimsel, sade ve doğrudan bilgi aktarımı olmuştur. ders BELGELİĞİ'nden kulağımda kalan "mesleğinin hakiki insanı olmak" sözü her zaman benimleydi. Yolumu doğru çizmemi ve mesleki olarak sürekli yenilenme ihtiyacımı bu altın sözlere borçluyum.

Erken Rönesans Röprodüksiyon Çalışması

Rönesans kopya çalışmalarında, renkli aşamaya geçmeden önce siyah-beyaz kopya uygulanmaktadır. Bu aşama açık-koyu dengesinin doğru kurulmasına, formun ışık ve gölge ile okunmasına ve fırça kullanımının daha kontrollü hâle gelmesine yönelik temel bir hazırlık süreci niteliği taşır. Çabuk kuruyan boyaların tercih edilmesi, ışık-gölge ilişkilerinin hızlı biçimde gözlemlenmesine ve çalışmanın gerektiğinde tekrar edilmesine olanak sağlar.

Renkli kopya aşamasında ise Rönesans dönemine özgü renk paletinin teknik olarak çözümlenmesi ve bu paletin içindeki ton, değer ve denge ilişkilerinin anlaşılması üzerine yoğunlaşmaktadır. Amaç, kullanılan renklerin yapısal özelliklerini ve birbirleriyle kurdukları ilişkileri analiz edebilmektir. Çalışma sürecinde, ele alınan eserin renk yapısının çözümlenemediği durumlarda sanatçının diğer yapıtları ve aynı döneme ait farklı örnekler incelenerek karşılaştırmalı bir araştırma yürütülür. Bu yaklaşım, öğrencinin teknik bilgisini güçlendirirken aynı zamanda araştırmacı ve deneyci bir çalışma pratiği geliştirmesine olanak tanır.

Oğuzhan Altay, Röprodüksiyon,
Mukavva Üzerine Akrilik Boya, 45x60 cm

Oğuzhan Altay, Röprodüksiyon,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 45x60 cm

Tuğçe Dinler, Röprodüksiyon, Mukavva Üzerine Akrilik Boya, 60x45 cm

Enver Kaçak, Röprodüksiyon,
Mukavva Üzerine Akrilik Boya, 40x70 cm

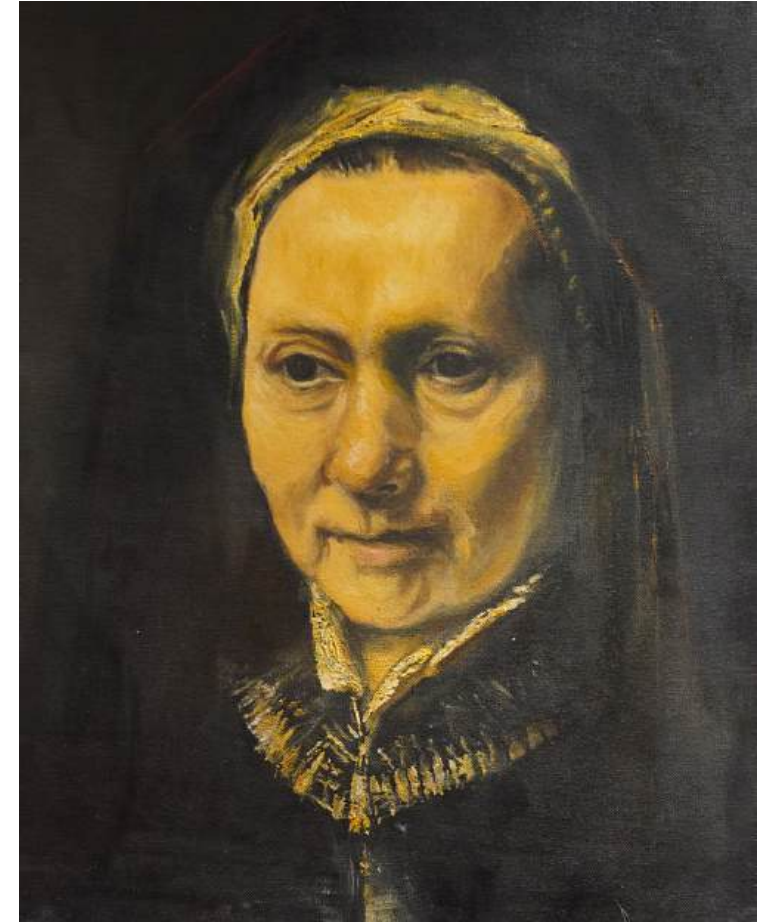
İdris Cihan, Röprodüksiyon, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 33x47 cm

Tuğba Özcan, Röprodüksiyon,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 35x70 cm

Ayşegül Karasu, Röprodüksiyon, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Yasemin Korkmaz, Röprodüksiyon, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 40x50 cm

Antik B st

Kopya ve portreye hazırlık sürecinin ikinci aşamasında, Yunan heykel referansları üzerinden özellikle hacim ve planların anlaşılmasına odaklanan çalışmalar yapılmıştır. Bu aşama, portreye geçmeden önce formun üç boyutlu yapısını okuma, yüzün temel oranlarını kavrama ve hacimsel ilişkileri doğru yorumlama açısından önemli bir hazırlık niteliği taşır.

Heykelin üç boyutlu yapısı sistematik biçimde incelenmiş, formun derinliği, oranları ve özellikle  n, yan ve ara planların dağılımı analitik bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Işık-gölge ilişkilerinin doğru kurgulanması ise hem hacmin me  n içindeki etkisini kavramayı hem de portre çalışmalarında gerekli olan model okuma becerisini geliştirmeyi sağlamıştır.

Bu  alı malar, teknik yeterliliği artırmanın yanı sıra estetik algının güçlenmesine de katkı sunmuştur. Böylece heykel ile me  n arasındaki görsel ilişkiler daha bilinçli biçimde deneyimlenmiş, yüz formu ve planları daha doğru çözümlenmiş ve portre aşamasına daha sağlam bir temel oluşturulmuştur.

Engin  zak il, Antik B st, Tuval  zerine Yağlı Boya, 30x40 cm

Büşra Kotilo  lu, Antik B  st, Tuval   zerine Yağlı Boya, 35x35 cm

Anonim, Antik B  st, Tuval   zerine Yağlı Boya, 35x35 cm

Hamide Aydın, Antik Büst, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 35x25 cm

Murat Açış, Antik Büst, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 37x25 cm

Obje - Mekan (Natürmort)

İlk aşamalarda farklı kadraj denemeleriyle şekillenen bu çalışma, son dönemlerde dar ve uzun bir kadraj içinde yumurta ve farklı nesnelerin bir araya getirilerek, ışık-gölge ilişkisini temel alan bir kompozisyon oluşturmayı amaçlamaktadır. Yumurta ile seçilen nesnenin birlikte kullanılması, yalnızca bir yerleşim denemesi değil, nesneler arasındaki ilişkinin okunması ve bu ilişkinin mekân içinde nasıl bir kurgu ile bütünleştirileceğine yönelik bir araştırma niteliği taşır.

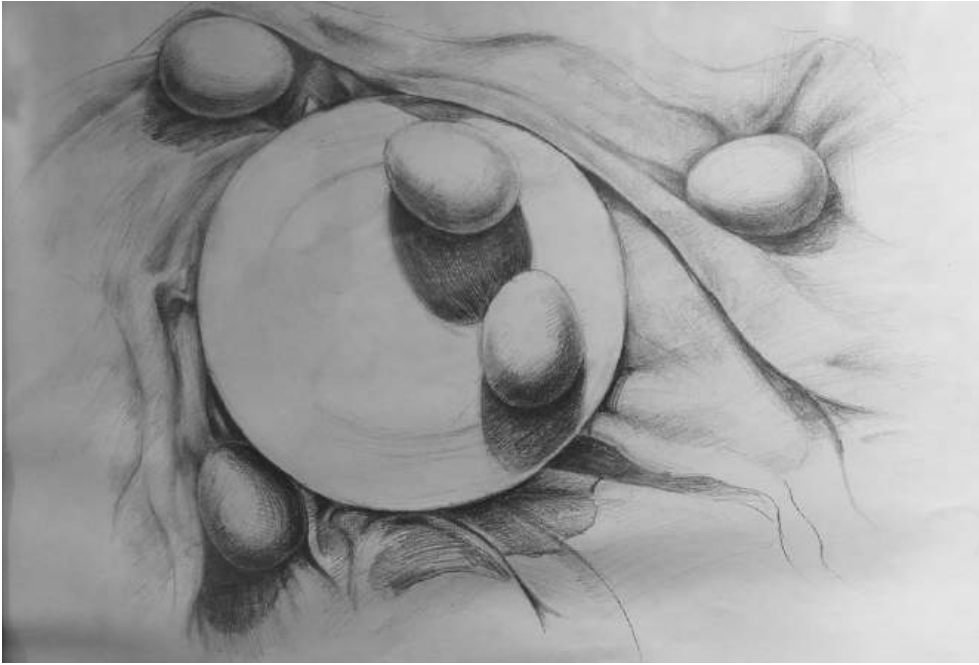
Bu süreçte, kadrajın sınırlı alanı içinde nesnelerin ağırlığı, konumlanması ve oluşturdukları görsel etkileşim incelenmiştir. Işığın yüzeylerdeki hareketi ve gölgelerin mekânı tanımlayıcı etkisi gözlemlenerek hem kompozisyonun dengesi hem de hacim algısı güçlendirilmiştir. Böylece temel nesnelerle sade bir düzen kurmanın yanı sıra, ışık-gölge aracılığıyla çalışmanın genel kurgusunu destekleyen daha bilinçli bir anlatım dili geliştirilmiştir.

“Lisans döneminde yapmış olduğum ilk işlerimden biridir. Objeler olarak yumurta ve maydanozdan oluşmaktadır. Renk türü olarak kırmızı, yeşil ve siyah kullandım. Açık koyu ve tür karşıtlığının denendiği ilk çalışmamdır. Resmin üst bölümünde koyunun hakim olması öne doğru yerini karşıtı açıklığın aktifliğine bırakması kompozisyona derinlik hissini vermektedir. Yumurtayı tuvalin sol tarafına alma isteği bakanı tuvalin sağından koparak bakışı sürekli resmin soluna kaydırmaktaydı; bu nedenle ikinci bir biçimsel elemana ihtiyaç duydum. Maydanozu tuval düzlemine alarak bu sorunu çözmeyi denedim.

Sonuç başarılıydı maydanozun yumurtanın üzerinden kıvrılarak resmin sağına doğru olan hareketi ile yumurtanın arkasından kıvrılan maydanoz ile bakışın tekrar yumurtaya çevrilmesini sağlayarak gözün tuvalde dolaşmasını amaçladım. (Gözün resim üzerinde şiirsel bir gezintiye çıkmasını istedim.) Maydanozun yaprakları ve yumurtaların gölgesiyle çalışmama hareket ve ritim katmaya çalıştım.” Sıdar Baki 2006-2007

Sedat Akdoğan, Objeler – Mekan, Desen, 35x50 cm

Anonim, Obje – Mekan, Desen, 50x35 cm

Büşra Şimşek, Obje – Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Hasan Mert Öz, Objekt - Ortam, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Anonim, Objekt - Ortam, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Mesut Sönmez, Objekt - Ortam, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Mesut Sönmez, Objekt - Ortam, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Anonim, Objekt - Ort, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Beyza İrem Tokgöz, Objekt - Ort, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Anonim, Objekt - Ort, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 25x50 cm

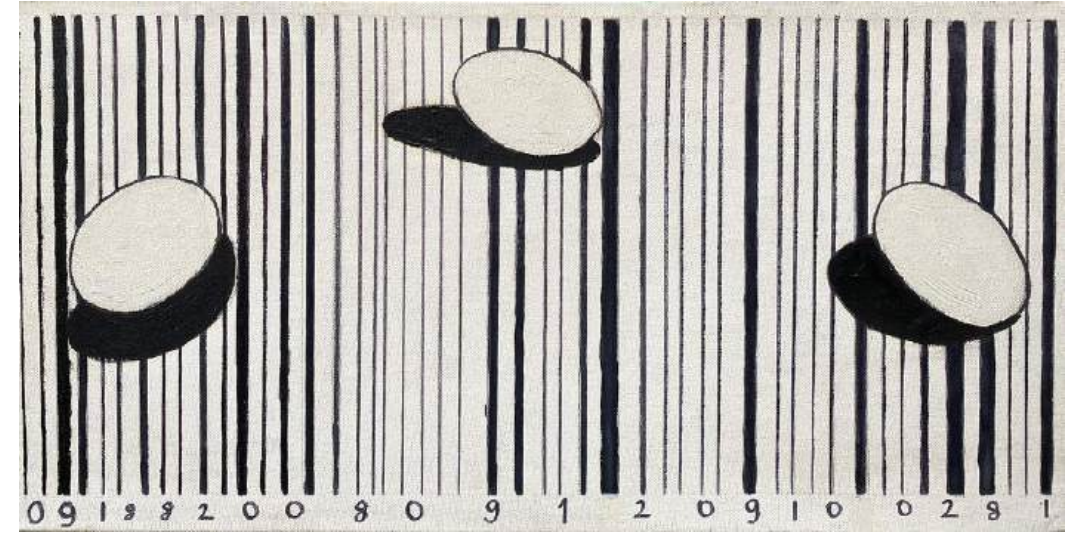
Anonim, Objekt - Ort, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Bilal Can Kara, Objekt - Ort, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 25x50 cm

Yasin Okcan, Objekt - Ortam,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 25x50 cm

Hüseyin Aksoy, Objekt - Ortam, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x25 cm

Atölye İçi Natürmort

Öğrencilerin atölye içinden seçilen bir kadrada gerçekleştirdikleri bu çalışmalarda, iki ya da üç obje bir araya getirilerek kompozisyon ve kurgu oluşturulması hedeflenir. Nesnelerin birbirleriyle olan ilişkisi, örgütlenmesi ve mekânla etkileşimi titizlikle gözlemlenir. Bu süreçte nesnelerin aralarındaki yakınlık ve uzaklık, ön-arka ilişkisi ve yüzey ile öğeler arasındaki etkileşim gibi unsurlar dikkate alınır. Ayrıca ışık ve gölge öğelerinden faydalanılarak kompozisyonun derinliği ve görsel bütünlüğü güçlendirilir. Geçmiş yıllarda farklı kadrarlar uygulanmış olsa da, günümüzde bu çalışma belirlenmiş bir kadrar içinde yürütülmektedir.

Emre Öztürk, Atölye İçi Natürmort, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 60x42 cm

Anonim, Natürmort, Tuval Üzerine Yağlı Boya
25x50 cm

Dilberay Köle, Natürmort Taslak Çalışma,
Kağıt Üzerine Yağlı Boya, 35x50 cm

Dilberay Köle, Natürmort, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x35 cm

Heykel Figür Çalışmaları – İnsan Anatomisi

Heykel figür çalışmaları, kaslı ve dinamik vücut yapılarını anlamak ve hacmi doğru yorumlamak açısından değerli bir yöntemdir. Uzun süreli model gözleminin mümkün olmadığı durumlarda, bu çalışmalar anatomik çözümleme imkânı sunar; kasların, eklemlerin ve kemik yapısının birbirleriyle olan ilişkileri sistematik bir biçimde incelenebilir.

Çalışma süreci, öğrencilerin figürün temel yapısını ve oranlarını anlamak için desen çalışmalarıyla başlar. Bu aşamada Houdon'un Flayed Man heykeli, kas yapısı ve vücut duruşunu uzun süre gözlemleme olanağı sağlayan referans olarak kullanılır. Öğrenciler, kasların ve kemik yapısının duruşa etkilerini gözlemleyerek kağıda aktarır ve form ile hacim ilişkilerini derinlemesine deneyimlerler.

Desen çalışmaları belli bir seviyeye ulaştığında, öğrenciler gözlemlerini renkli çalışmalara taşır ve tuvale aktarır. Bu süreç, anatomik çözümleme ile estetik yorumun birleştiği bir deneyim sunar; kas yapısı, duruş ve hacim ilişkileri hem çizim hem de renk perspektifinden bütüncül olarak öğrenilmiş olur.

Oğuzhan Altay, Flayed Man Heykeli,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 60x100 cm

Emre Öztürk, Anatomik Heykel,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 45x100 cm

Otoportre ve Portre / Desen

"Desen, form'un = biçim'in ya da tabiat'ın kendisi değil, form'u, tabiat'ı görüş, yorumlayış tarzıdır."

Édouard Degas

Antik büstler ve Rönesans kopyalarıyla kazanılan hacim, oran-orantı, plan ve ışık-gölge bilgisi; portreye geçişin teknik temelini oluşturur. Heykel formu üzerinden edinilen bu birikim, öğrencinin kendi yüzü ya da canlı model gözlemleriyle birleşerek anlamlı bir çözümleme yetisine dönüşür.

Sanat eğitimi sürecinde aynadaki yansımanın analiziyle ilerleyen otoportre çalışmaları, disiplin ve dikkat gerektirir. Bu aşamada temel amaç, estetik bir sonuca hızla ulaşmaktan ziyade öğrencinin gözlem becerisini güçlendirmek ve yapısal çözümleme yetisini derinleştirmektir. Model ya da kendi yüzü üzerinden yapılan bu etütler, yalnızca biçimsel doğruluğu değil, aynı zamanda karakter ve ifade çözümlemesini de destekler.

Desen süreci, görüneni kopyalamanın ötesine geçerek portreyi bütünsel bir yapı içinde inşa etmeyi hedefler. Yerleştirme, hareket, yön, derinlik ve hacim gibi öğeler bu aşamada eşzamanlı olarak ele alınır. Yapısal planların kavranmasının ardından, portredeki duygusal anlatım ve ifadenin gücü ön plana çıkar. Bakışın yönü ve el hareketleri gibi detaylar karakterin derinliğini belirler. Sürecin son aşamasında, figür ile içerisinde konumlandığı boşluk arasındaki ilişki yapısal bir bağlama ulaştırılır. Ön-arka ilişkisi, figürün arka plan ile girdiği etkileşim ve kağıt üzerindeki yatay-dikey alan dengesi, çalışmanın mekansal bütünlüğünü sağlar.

"Otoportre üzerinde çalışırken ilk başta sadece planlara ve ölçülere odaklanmışken daha sonraları pandemide biraz daha içime yöneldim. Portreyi oluştururken duygu durumumu ya da içinde olduğum alanı da bu portrelere eklemeye çalıştım. Portrenin planları ve ölçüsünün öneminin bir noktaya kadar yeterli olduğunu düşünüyorum. Çoğu zaman deforme edilmiş ve duygusu ön planda olan portreler bana daha etkili görünüyor."

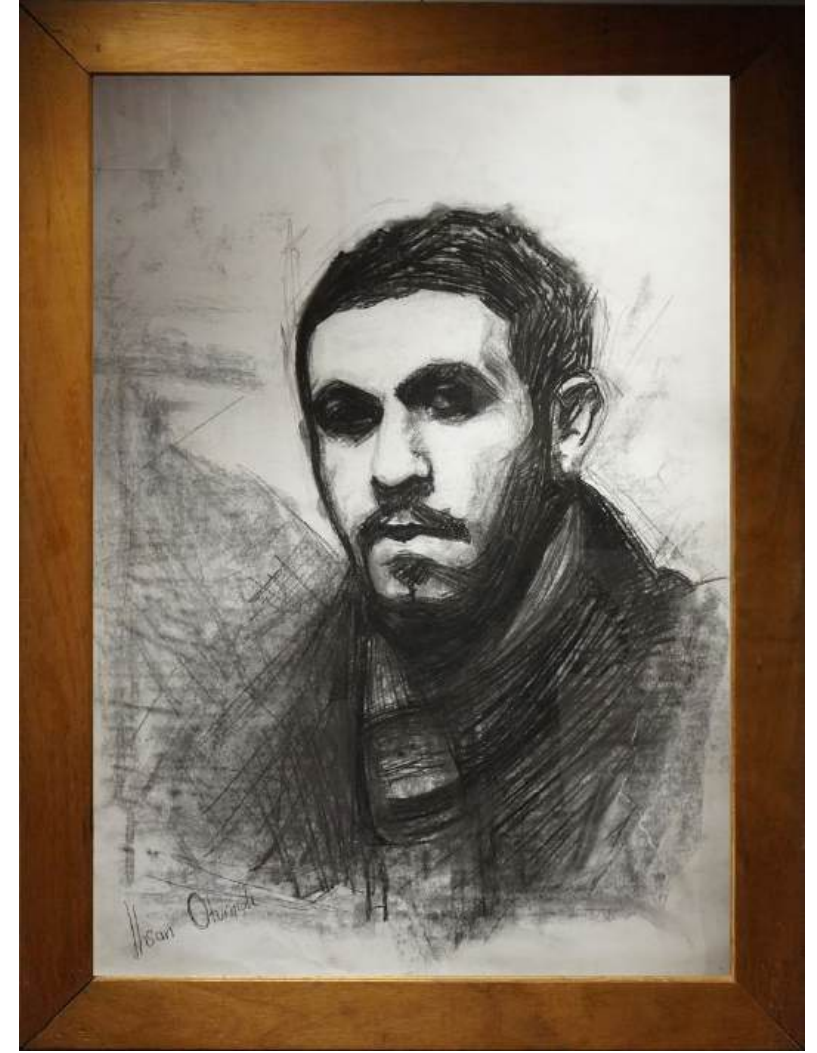
Richard Leppert'a göre otoportreler doğası gereği içe bakan resimlerdir, yani aslında tüm portreler portresi yapılan kişinin genellikle gerçek görünüşüne benzer olmakla kalmayıp onun kimliğine dair işaretler sunarak da ona bakarı içine almaya çalışır. Çünkü 'herhangi bir müşterinin değil bizatihi ressamın kendi kaygılarına cevap veren' ürünlerdir; dolayısıyla aslında ilk seyircisi de yine kendisidir: Böylece otoportrenin üreticisi ile tüketicisi arasındaki mesafe ortadan kalkmaktadır." Buket Ada Kılıç 2019-2023

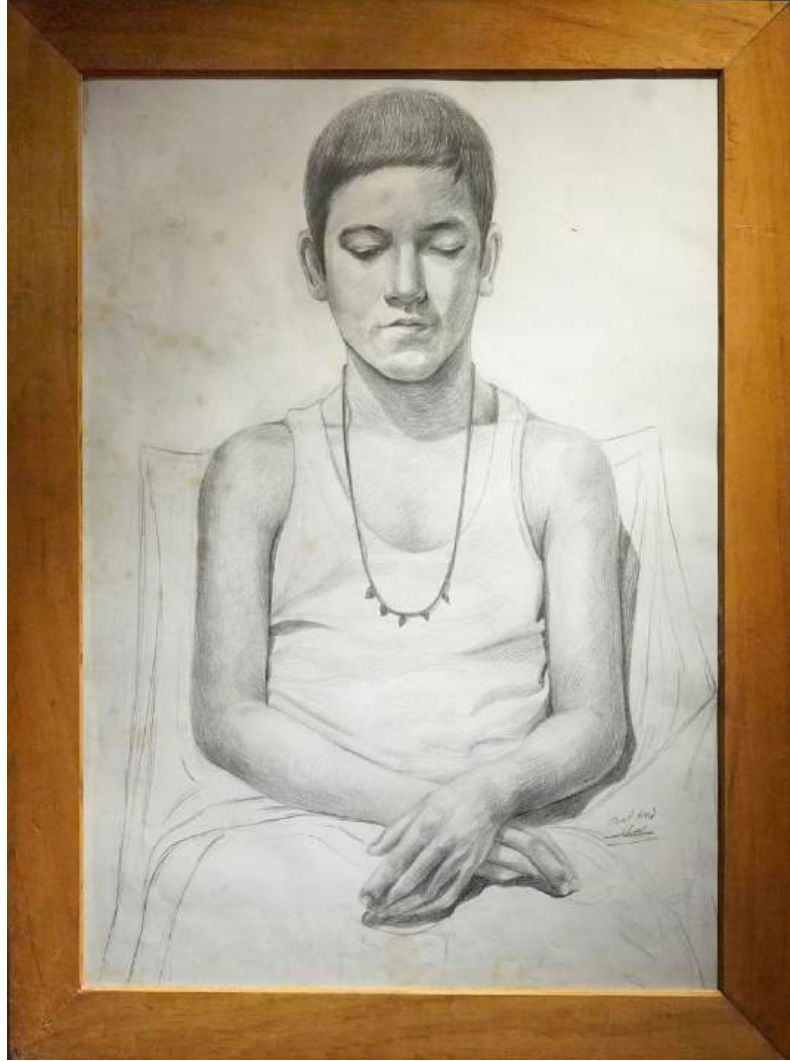
Birgül Eser, Otoportre, Kağıt Üzerine Kuru Boya, 50x70 cm

Yıldız Kepçeli, 2007, Otoportre, Kağıt Üzerine Kuru Boya, 50x70 cm

İhsan Oturmak, Otoportre, Kağıt Üzerine Kömür Kalem, 50x70 cm

Murat Açış, Portre, Desen, 50x70 cm

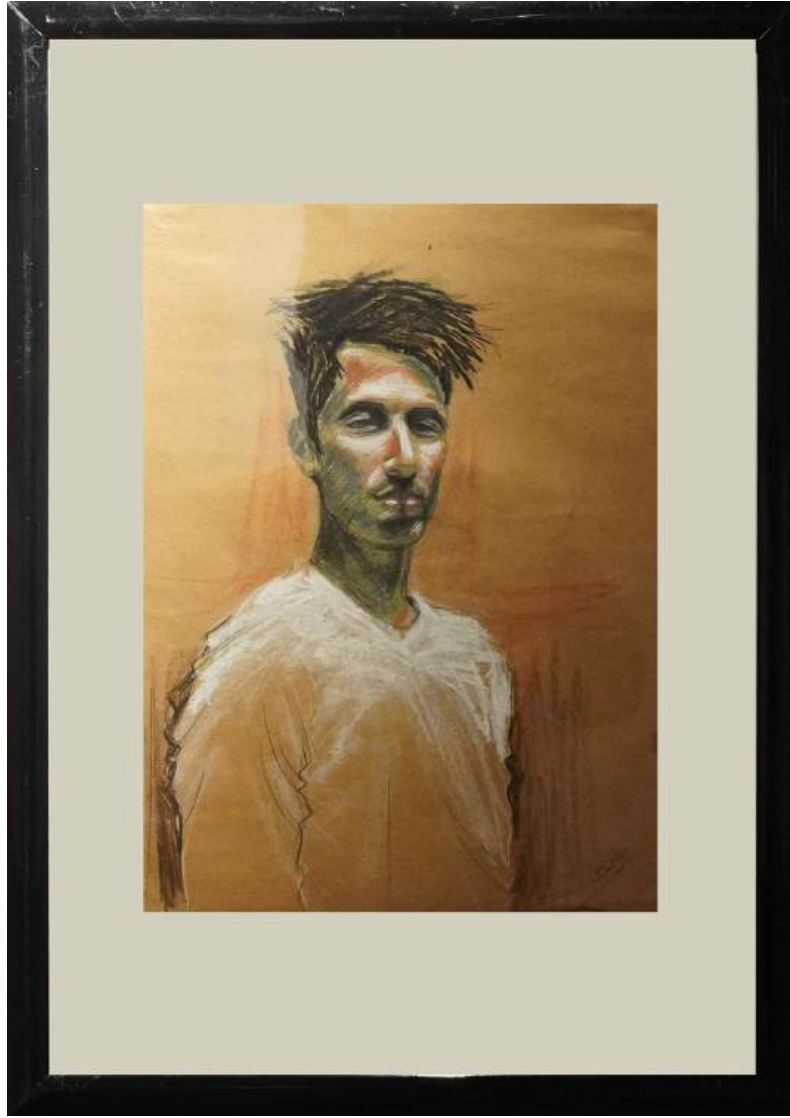
Halil şentürk, Otoportre, Kağıt Üzerine Kömür Kalem, 50x70 cm

Ahmet Doğu İpek, Otoportre, Desen, 50x70 cm

Ufuk Ülker, Otoportre, Kağıt Üzerine Pastel Boya, 50x70 cm

Salih Doğan, Otoportre, Kağıt Üzerine Karışık Teknik, 50x70 cm

Didem Kabak, Otoportre, Desen, 50x70 cm

Otoportre ve Portre / Resim

Siyah-beyaz değer çizimlerinin ardından renkli portre ve otoportre çalışmaları, öğrenciler için daha karmaşık bir deneyim sunar. Cilt tonlarının katmanlı yapısı, renk dengesi ve ışığın yüzeylerde oluşturduğu açık-koyu geçişler üzerinde yoğunlaşan öğrenciler, Rönesans kopyalarından edindiği deneyimleri kendi gözlemleriyle birleştirerek bir renk paleti oluşturmayı öğrenir. Bu süreç, yalnızca renklerin doğru kullanılmasını değil, aynı zamanda hacim ve oranın renk aracılığıyla yeniden tanımlanmasını da sağlar.

Renkli portre çalışmaları, yüzün karakteri, ifadesi ve duygusal tonlarını aktarabilme yetilerini destekler. Işığın ve gölgenin farklı renklerle nasıl etkileşim kurduğunu deneyimlemek, portreyi biçimsel olduğu kadar anlatsal bir bütün hâline getirme becerisini kazandırır.

Aynı zamanda öğrenciler, kompozisyon ve renk ilişkilerini düşünür. Ön-arka renk ilişkisi, sıcak-soğuk renk dengesi ve alan kullanımı üzerinden, planları tonlar aracılığıyla verir. Renkleri kullanarak portredeki hacim ve derinlik algısını göstermek, gözlemden yoruma ve teknik uygulamaya uzanan süreci olgunlaştırır ve portreyi anlatsal bir bütün hâline getirir.

“Tuvale geçirmeye karar verdiğim otoportremde La Tour’dan etkilendim ancak aramızda birkaç fark var. La Tour, genelde ışık kaynağını gizler ve dolayısıyla biz de ışık kaynağına değil de ışığın yansıdığı alanlara odaklanırsınız. Ben mumu gizlemek istemedim ama odaklanmamız gerekenin de mum değil, portre olmasını istediğim için mumun ışığını La Tour kadar keskin kullanmayarak yüze yansıyan ışığı arttırdım. Figürün sağa bakışını biraz kesmesi gereken başındaki örtünün ağırlığı altında eziliyor gibi hissetmesi, karanlık bir ortamda olması ve tedirgin görünmesi gibi etkenlerden dolayı resim bizi biraz rahatsız hissettiriyor olabilir ama zaten istediğim de buydu. Gölgelek taraftaki sola doğru giden koyu çizgi ve kızın bize göre sol elinin belirginliği de yine odak noktasını dengelemek amaçlı kullanıldı. Ayrıca örtü üzerindeki belli belirsiz şal desenleri ise resme kendimden bir şeyler katma isteğimden kaynaklı eklediğim bir detay.” Zeynep Habiboğlu 2019- 2022

Şeyma Kaya, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Emre Öztürk, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

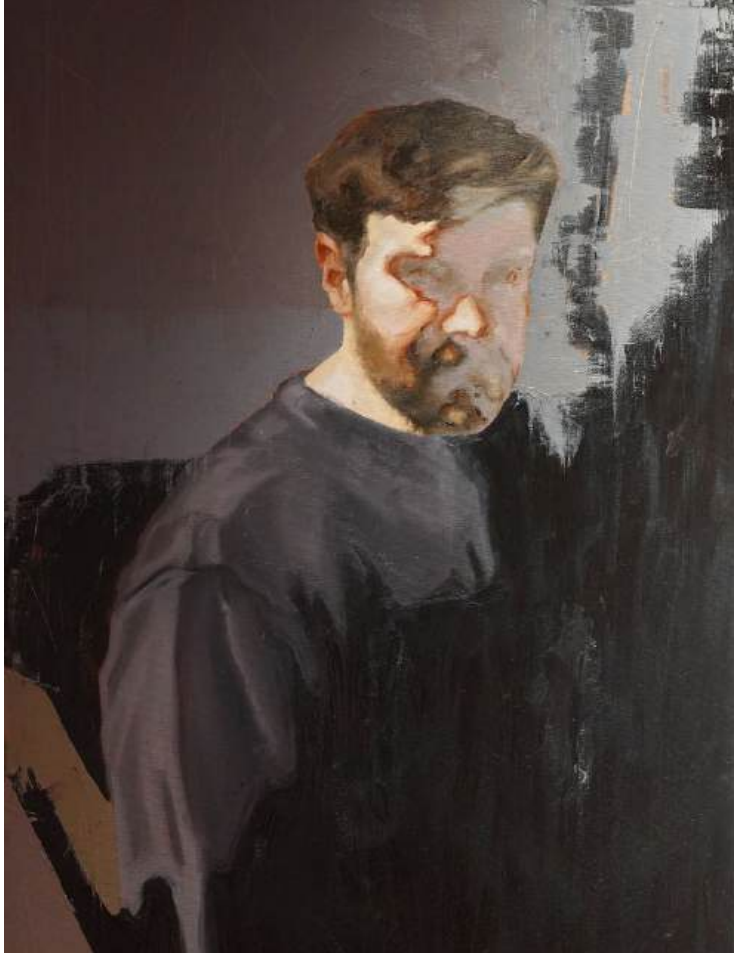
İpek Arkan, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 70x50 cm

Engin Adeka, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Sinan Orakçı, Portre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

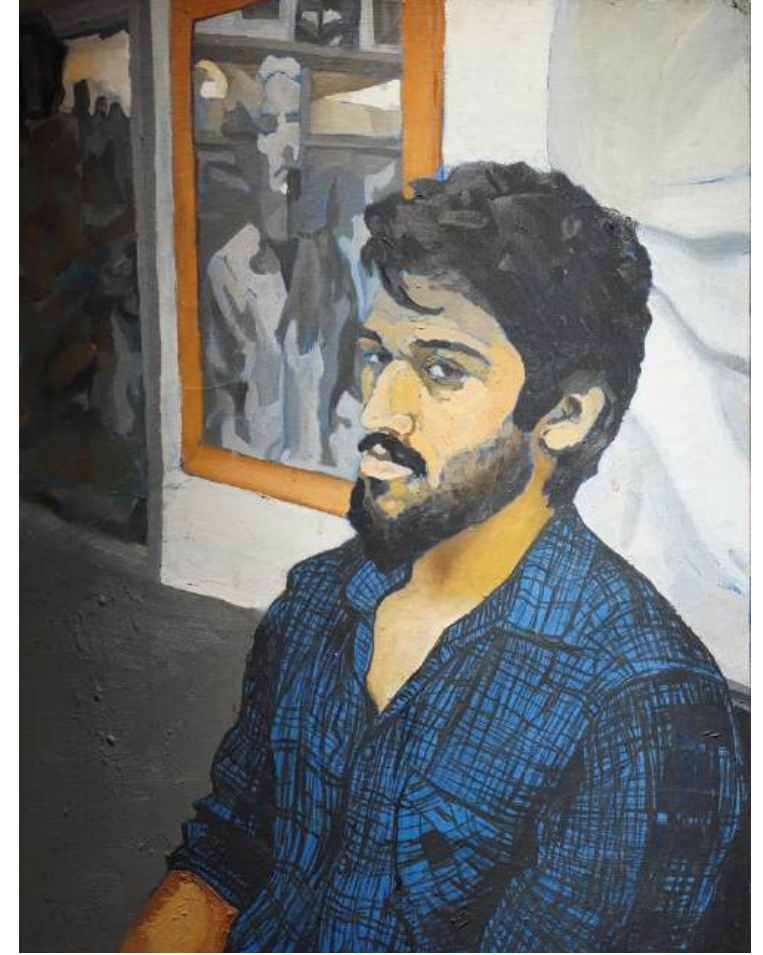
Demokan Sahilli, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Enver Kaçak, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Ezgi Genç, Otoportre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Özgür Sönmez, Portre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Volkan Yalazay, Portre, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 40x55 cm

İpek Arkan, Portre, Kağıt Üzerine Yağlı Boya, 35x50 cm

Müzik Prova Eskizleri

Öğrenci hareketin, zamanın ve ritmin gözlemlenmesine odaklanır. Modelin duruşu, bakış yönü, bedenin ağırlık aktarımı, mekân içindeki konumu ve ışık ilişkileri birlikte değerlendirilmiş, hızlı eskizler aracılığıyla hareketin akışı, vurgusu ve ritmi yakalanmaya çalışılmıştır.

Bu yaklaşım, Matisse'in *"Desen çizmek, seçmek ve ayıklamak; tabiatın özünü göstermektir."* sözünün işaret ettiği üzere, görünenin içinden özün seçilmesine yönelik bir çizim anlayışını destekler.

Tüm bu aşamalar, öğrencinin hem teknik hem de estetik açıdan gelişimine katkı sağlamakta; portre, renk ve hareket çalışmalarının birbirini beslediği, bütünlüklü bir öğrenme süreci ortaya koymaktadır.

Burcu Pehlivan, Müzisyen, Desen, 70x50 cm

Ahmet Doksanoğlu, Müzisyen, Desen, 70x50 cm

At Heykeli Çalışmaları

İnsan figürü çalışmalarıyla başlayan süreç, öğrencilerin bir adım öteye geçerek başka bir canlıyla, bu bağlamda bir atla uğraşmalarını sağlar. Türkiye’de şanslıyız ki, elimizde güçlü ve etkileyici bir referans vardır: Atlı İnönü Heykeli (Rudolf Belling, 1943), Maçka Taşlık Parkı’nda yer alır. Heykel, öğrencilerin hem formu hem de duruşu uzun süre gözlemleyerek, dış mekânda çizimlerini gerçekleştirebilmeleri için ideal bir olanak sunar. Bu sayede eğitim, atölyenin sınırlarını aşarak şehrin açık alanına taşınmış olur.

Etkinlik, sadece bireysel çizimden ibaret değildir; kolektif bir deneyimdir. Öğrenciler bir araya gelir, birbirlerinin gözlemlerini paylaşır ve eski mezunlar da bu buluşmalara katılarak sürece dahil olurlar. Önceden yapılan duyurular sayesinde zaman zaman oldukça kalabalık geçen bu etkinlikler, öğrencilerin hem atın anatomisini hem de birbirleriyle kurdukları ilişkileri deneyimlemelerine imkân tanır.

Başlangıçta çizimler temel desen çalışmalarıyla başlar; öğrenciler, kas yapısı, duruş ve hacim ilişkilerini anlamaya odaklanır. Heykelin güçlü görselliği ve açık mekânda konumlanması, öğrencilerin hem bireysel hem de kolektif olarak deneyimlerini derinleştirir; form, hacim ve anatomi ilişkileri, yalnızca gözlem ve desen aracılığıyla bütüncül bir şekilde öğrenilmiş olur.

Sidar Baki, At Heykeli, 2006, Desen, 70x50 cm

Eren Dedeleroğlu, At Heykeli, 2005, Desen, 70x50 cm

İç Mekân - Mutfak

İç mekâna dair bu çalışma, mutfak ortamının gündelik ritmini bir gözlem alanı olarak yeniden düşünmeyi amaçlıyor. Kadraj, açı ve yapay ışık, mekânın doğal düzenine müdahale etmeden, onun kendi iç ritmini, karakterini ve atmosferini görünür kılmak için özgürce kullanılıyor. Mutfak, gündelik hayatın izlerini taşıyan bir yer olarak; düzeni, malzeme çeşitliliği, yüzey dokuları ve ışığın bu yüzeylerde bıraktığı izlerle zengin bir görsel hafıza sunuyor.

Farklı bakış açılarından mekânı çözümlmek, izleyiciyi derinlik, boşluk-doluluk ve nesneler arası mesafe gibi kavramları yeniden düşündürüyor. Yüksek ve alçak açılarla kurulan ilişkiler, mekânın boyutlarını dönüştürürken; yapay ışığın yüzeylerde yarattığı kırılmalar ve gölgelerin mekânı tanımlayan çizgisel etkileri, kompozisyonun yönünü belirleyen temel unsurlara dönüşüyor. Mat ve parlak yüzeylerde oluşan farklı ışık davranışları, hem estetik hem de algısal bir çeşitlilik yaratıyor.

Mekân içindeki nesnelerin birbirleriyle kurduğu sessiz denge ve ritim, çalışmanın merkezinde yer alıyor. Boşlukların ve malzemelerin arasındaki ilişkiler, kullanım izleriyle birleşerek mutfağın kendine özgü kimliğini ortaya çıkarıyor.

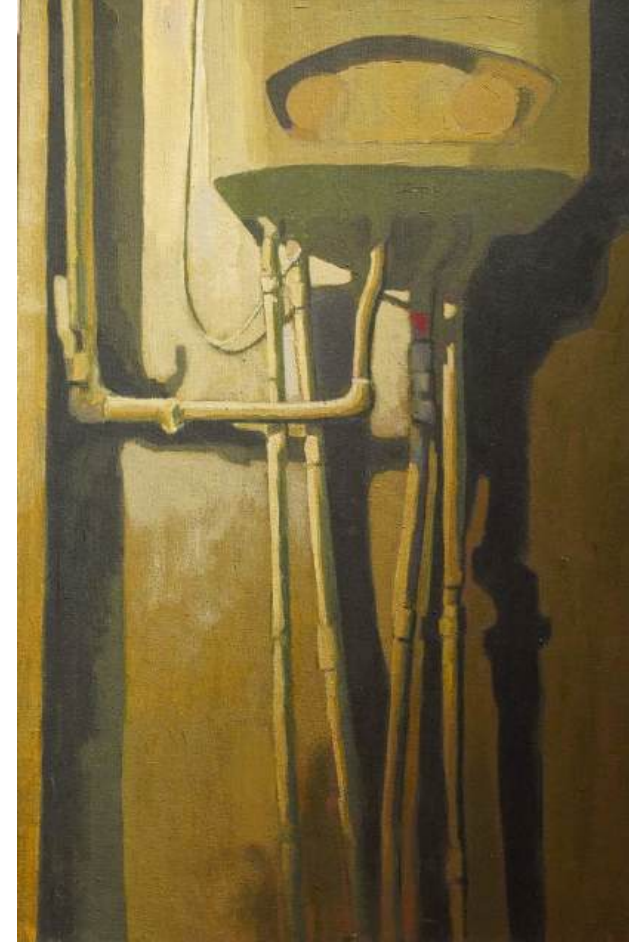
“Kurgu eskizi tamamlandıktan sonra renk deneyleri yapıldı. Sıcak-soğuk renklerin karşıtlığı üzerine şişenin vurgusu arttırıldı. Şişenin vurgusuna hizmet eden bir başka durum ise ışığın doğrudan şişenin üzerine düşürülerek ışığın kapakta patlatılması ve şişe içindeki boyanın maddeselliğinin kullanılmasıdır. Boyanın maddesi en çok şişede hissedilmektedir. Bununla birlikte sıcak renklerin şişede kullanılması enerjinin şişede toplanıp hapsedilmesine yol açmaktadır. Şişeden sonra boyanın maddeselliğini en çok hissettiğimiz yer bize en yakın olan, karanlıkta kalan duvardır. Resimde vurgulanan şişe dışında yalıtılmış bir dünya bize kapısını aralar. Yalıtılmış bir mekan, ışık ve mekanda var olan zaman. Resmin karşıtlık üzerine kurulu bir sistemi vardır. Renk karşıtlığı, boyaların maddesel karşıtlığı ve pentür karşıtlığını resimde gözlemlemek mümkün. Geleneksellikten uzaklaşma ve farklı yüzey kullanımı kararlılığını sürdürmekte ve git gide olgunlaşmaktadır. Resim yine çöpten bulunan bir tahta üzerine yapılmıştır. Tahtadaki çatlaklıklar ve kırıklar korunarak malzemeye saygı içerisinde resim oluşturulmuştur. Çevremizde olup bitenleri durduramayız ya da susturamayız fakat onlarla uyum ve saygı içerisinde yaşayabiliriz. Tahta ve tahtanın durumu da artık resmin bir parçasıdır. Tuval ya da resim yapılan bir yüzey olmaktan çıkmıştır.” Aras Yazıcı 2015-2016

İhsan Oturmak, İç Mekan Mutfak, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 70x50 cm

Ömer Baran İzgi, İç Mekan Mutfak, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 70x50 cm

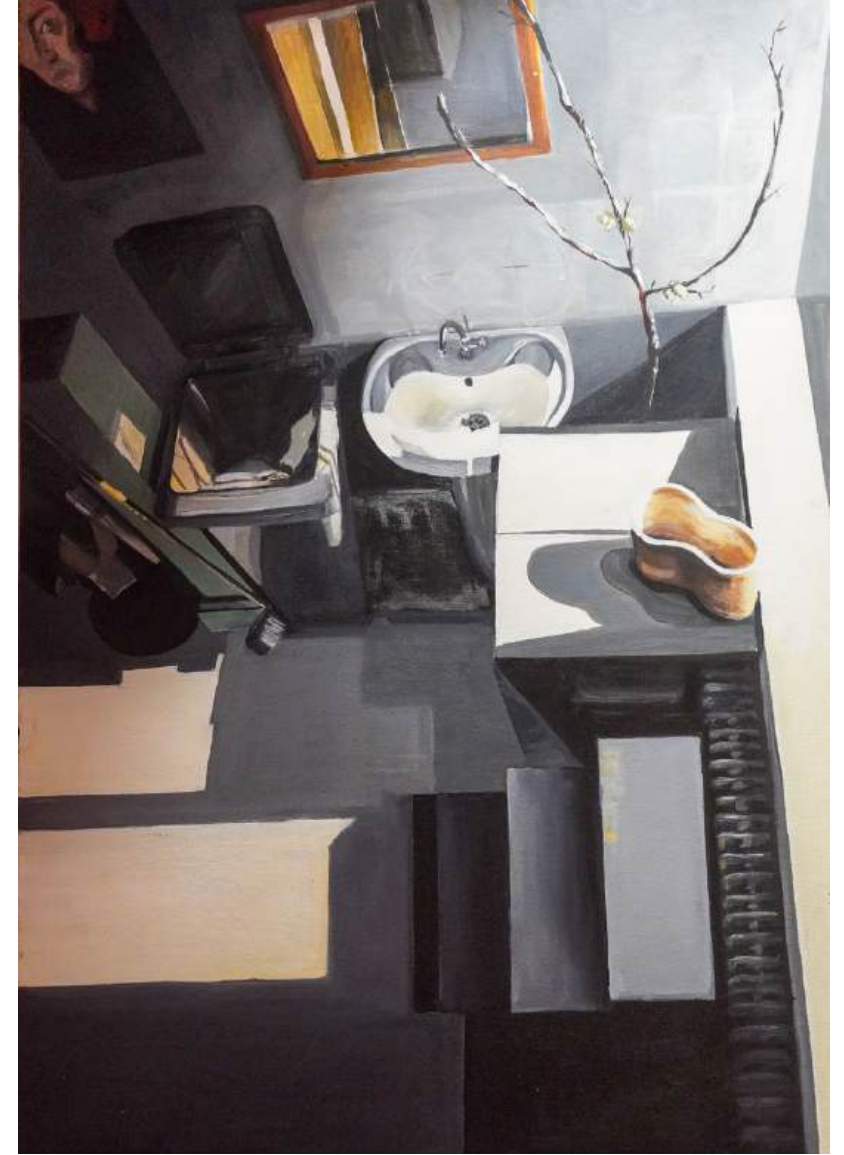

Sinan Orakçı, İç Mekan Mutfak,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x70 cm

Atölye İçi Mekan

Atölye içi mekân çalışmalarında, öğrencilerin atölyeden belirlediği bir bölümden seçim yaparak kompozisyon ve kurgu oluşturması beklenir. Bu süreçte nesneler arasındaki düzenlemeler, mekânla ilişkileri ve yüzey üzerindeki örgütlenmeleri titizlikle gözlemlenir. Aynı zamanda ışık ve gölge unsuru, kompozisyonun bütünlüğünü ve derinlik hissini güçlendiren önemli bir araç olarak kullanılır; nesneler arasındaki görsel ilişkiler ve mekânsal etkileşimler, ışık–gölge aracılığıyla daha belirgin ve etkileyici bir şekilde ortaya konur.

Bu yaklaşım, öğrencilerin hem mekân algısını hem de objeler arasındaki estetik ve görsel ilişkileri geliştirmelerine olanak tanır; böylece ortaya çıkan kompozisyon, yalnızca nesnelerin bir araya gelişinden öte, ışık, gölge ve mekân ile bütünleşmiş zengin bir görsel deneyim sunar.

Çiğdem Kıyaklı, Atölye İçi Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 70x100 cm

Selcan Meşe, Atölye İçi Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x85 cm

Merve Cifcibaşı, Atölye İçi Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 90x120 cm

Zeynep Habiboğlu, Atölye İçi Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 100x70 cm

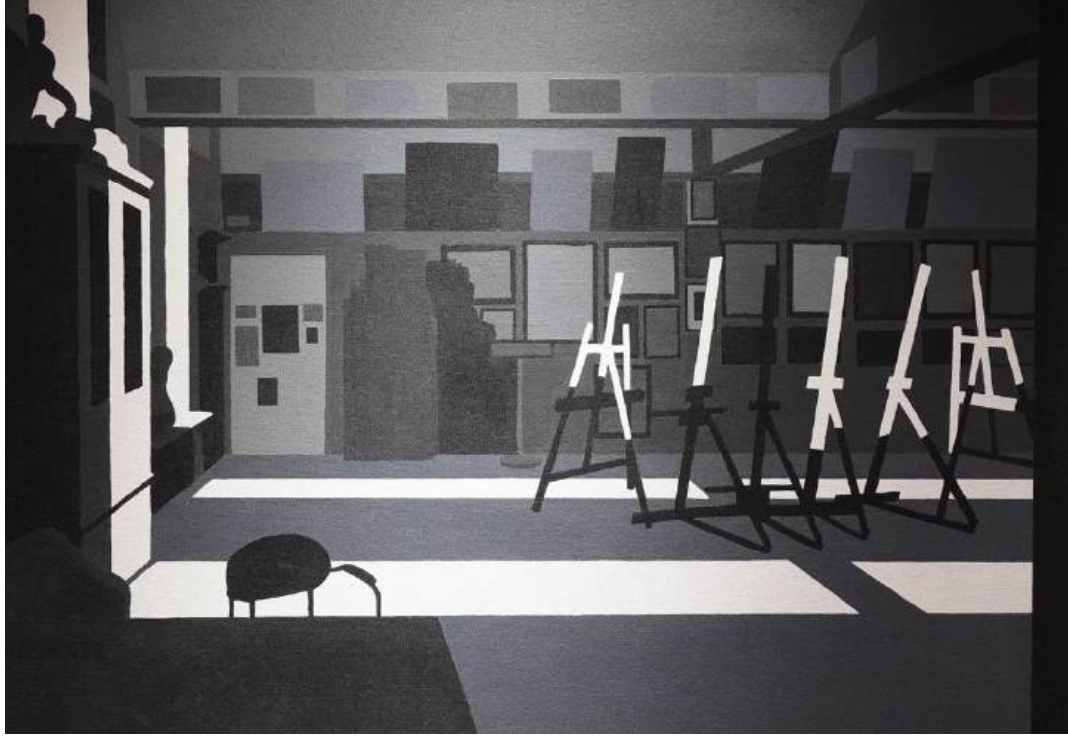
Gamze Akbaba, Atölye İçi Mekan,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 60x100 cm

İhsan Oturmak, Atölye İçi Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 100x80 cm

Hüseyin Aksoy, Atölye İçi Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 100x70 cm

Hasan Mert Öz, Atölye İçi Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 100x70 cm

Dış Mekan

Gözlem, ışık ve açığa odaklanarak dar bir alandan daha geniş bir mekâna doğru perspektifimizi aşamalı biçimde genişlettiğimiz bir süreç söz konusudur. Bu aşamada nesneleri ve alanları seçme, ayıklama ve kadrajlama becerisi giderek daha görünür hâle gelir ve öğrencilere daha özgür bir gözlem alanı sunar.

İki aşamalı olarak kurgulanan bu süreçte ilk olarak yakın çevreden seçilen bir kadraj üzerinden düzenli gözlemler yapılır. Bu süreklilik, mekânın detaylarını ve ışık-gölge ilişkilerini daha doğru okumayı mümkün kılar. İkinci aşamada ise mezarlık ya da tren istasyonu gibi daha karmaşık mekânlarda eskizler yapılır. Yatay-dikey karşıtlıkların, farklı perspektif imkânlarının ve mekânsal derinliğin belirgin olduğu bu alanlar, kompozisyon kurma pratiğini zenginleştirir. Böylece bu mekânlar, temel gözlem sürecinin ardından çalışmanın gelişimini destekleyen doğal birer durak hâline gelir.

“Mezarlık resmini yanık kahve ve tonlarıyla vermeye çalışarak ölümün insan üzerinde yarattığı ruhsal gerilimi artırmayı amaçladım.

Ölüm hissini mezar taşları dışında çevresindeki bitkiler ve atmosferde de yansıtarak resimde bütünlük sağlamaya çalıştım. Mezar taşları bitkiler, dikey duvarlar ise yatay olarak resimde yön karşıtlığını vurgular. Yön karşıtlığı dışında açık-koyu karşıtlığı ve rengin değer karşıtlığı da resimde aktiftir. Yatay ve dikeylerin konumu, renk perspektifinin ve biçimlerin uzaklaştıkça belirsizleşmesini sağlamıştır. Kompozisyona derinlik etkisi vermiştir.

Mezar taşlarının sıralanışı ve bitkilerin durumu resimde ritmi sağlamaktadır. Boyanın tuval üzerine sulu boya gibi inceltirilerek uygulanması resmin diğerlerinden ayıran bir özelliğini yansıtmaktadır.” Sıdar Baki 2006-2007

Sıdar Baki, Dış Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 95x70 cm

Hasan Aktaş, Dış Mekan,
Kağıt Üzerine Yağlı Boya, 35x50 cm

Hasan Aktaş, Dış Mekan,
Kağıt Üzerine Yağlı Boya, 35x50 cm

Hasan Aktaş, Dış Mekan, Mdf Üzerine Yağlı Boya, 60x60 cm

Hatice Gül, Dış Mekan, Kağıt Üzerine Sulu Boya, 35x25 cm

Aslıhan Mumcu, Dış Mekan, Kağıt Üzerine Yağlı Boya, 50x35 cm

Berna Mural, Dış Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 75x45 cm

Sevgi Rodoplu, Dış Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya

Çiğdem Kıyaklı, Dış Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 85x53 cm

Servet Aslan Dış Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 120x60 cm

Ayşe Şevval Işık, Dış Mekan, Karışık Teknik, 65x40 cm

Anonim, Dış Mekan, Kağıt Üzerine Yağlı Boya, 35x50 cm

Ezgi Genç, Dış Mekan, Karışık Teknik, 50x42x26 cm

Ezgi Genç, Dış Mekan, Karışık Teknik, 50x42x26 cm

İnsan ve Mekan

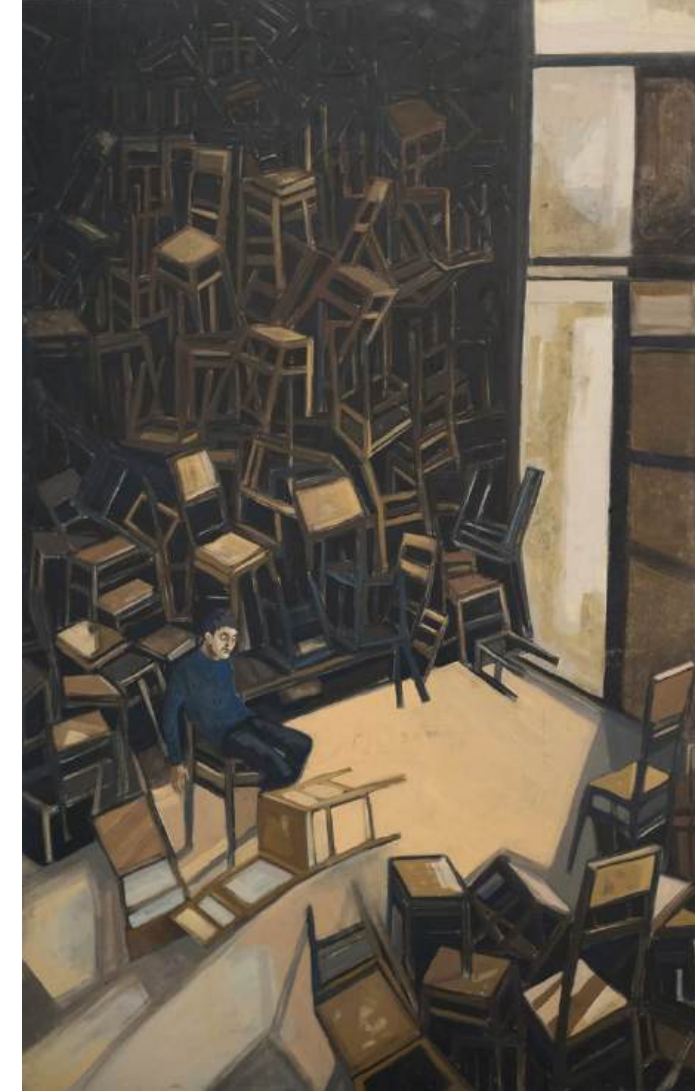
İnsan, hem fiziki hem de duygusal olarak mekânla ilişki kurabilen psikolojik bir varlıktır. Bu nedenle figür, yalnızca bireysel bir gözlem nesnesi olarak ele alınmaz; model ile mekân arasındaki ilişki dikkate alınarak bütüncül bir kompozisyon oluşturmak hedeflenir. Bu süreçte modelin duruşu, bakış yönü ve hareketleri, mekân içindeki konumu, çevresindeki objeler ve ışık yönleri birlikte değerlendirilir.

Figür, anatomik kurallara göre dikkate alınarak yerleştirilir; perspektif ve kadraj ise kompozisyonun bütünlüğünü sağlamak için kullanılır. Işık-gölge planlaması, sadece yüz ve vücut formlarını tanımlamakla kalmaz, aynı zamanda mekânın derinliğini ve atmosferini de vurgular. Böylece figür, yalnızca bireysel bir çalışmadan çıkarak, mekân ile kurduğu görsel ve estetik ilişkiyle bütüncül bir kompozisyon hâline gelir.

Bu çalışma, öğrencilerin hem portre tekniğini hem de mekân-figür ilişkisini aynı anda geliştirmelerine olanak tanır; ışık, perspektif ve kadraj gibi temel portre ilkelerini uygulama becerisini pekiştirir.

“Birçok portre ve mekan denemesi yaptıktan sonra insan ve mekan konularını birleştirerek bir kompozisyon kurmayı denedim. İlk başta sadece figür odaklı planladığım bu kompozisyonu, daha sonra yatay kullanarak iç mekan resmimdeki renk paleti ile denedim. Çizgili perde, sağdan sola doğru ritmi sağlıyor. Camın dışındaki saydam mekan ise üçlü birlik konulu resimde kullandığım alanlardan biri.

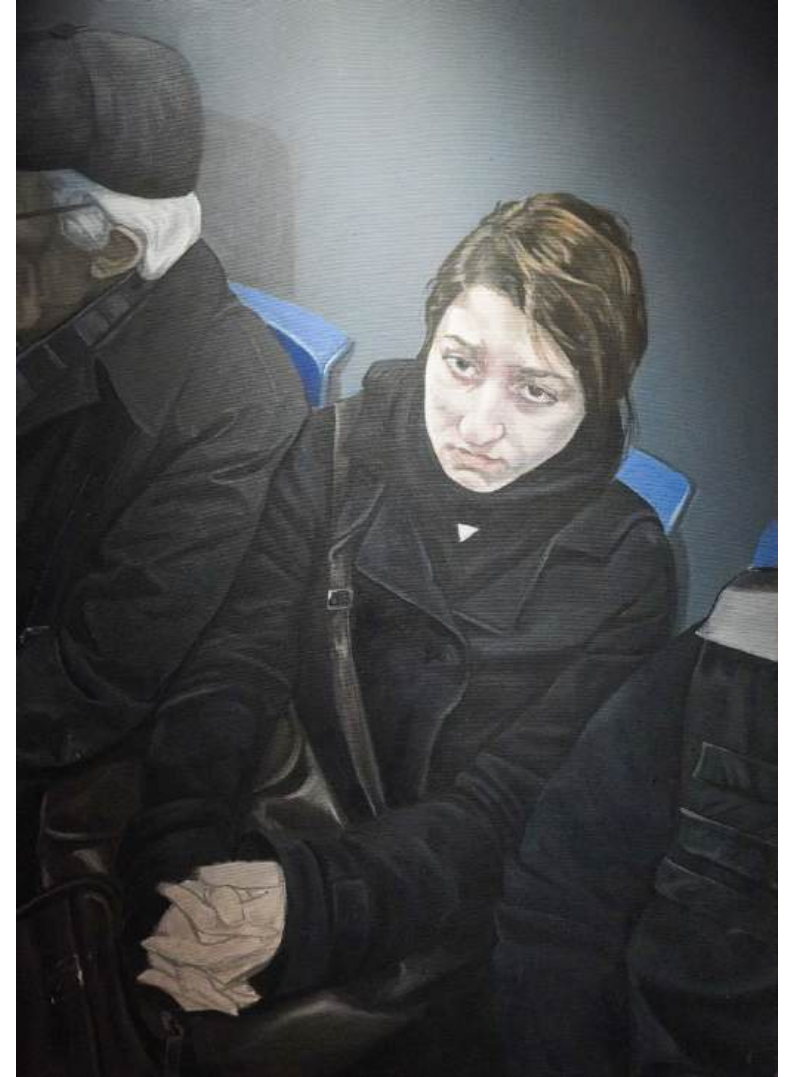
Yaşlı figürün sol arkasında, dışarıda bir yeşillik ve canlı bir hayat olduğunu görüyoruz ancak figür sakin ve yorgun bir şekilde diğer tarafa doğru oturuyor. Kompozisyonun en sağındaki siyah kapı ise bilinmezliği anımsatıyor.” Zeynep Habiboğlu 2019-2022

İdris Cihan, İnsan ve Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya

Serdar Oruç, İnsan ve Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 110x80 cm

Emre Öztürk, İnsan ve Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 110x80 cm

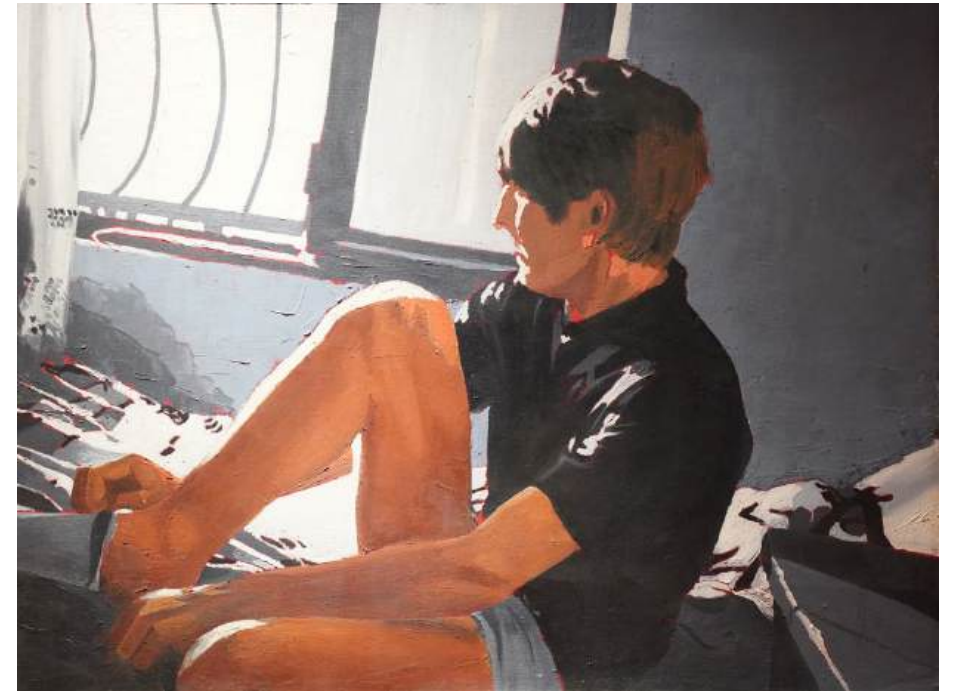
Emre Öztürk, İnsan ve Mekan,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x107 cm

Mehmet Ertem, İnsan ve Mekan,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x107 cm

Melis Vatan, İnsan ve Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 120x80 cm

Halil Şentürk, İnsan ve Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 90x70 cm

Emre Tura, İnsan ve Mekan,
Tuval Üzerine Yağlı Boya, 40x90 cm

Fırat Duman, , İnsan ve Mekan, Kağıt Üzerine Yağlı Boya, 37x57 cm

Hasan Şahin, İnsan ve Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 80x60 cm

Serdar Oruç, İnsan ve Mekan, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 90x60 cm

Üçlü Birlik Uygulamaları

Rönesans'tan ilham alınan bu uygulamada, iki veya üç kadraj aynı alanda bir araya getirilerek biçimsel ve içeriksel bütünlük oluşturulmuştur. Konu özgür olmakla birlikte, çalışmaların etkili olabilmesi için biçimsel ve içerik birliği öncelik olarak belirlenmiştir.

Başlangıçta üçlü birlik çalışmaları kare formatta tasarlanmıştır. Ancak sergide üç kare yan yana geldiğinde oluşan uzun dikdörtgen görsel olarak dengesiz bulunmuş, bu nedenle kadrallar dar ve uzun dikdörtgenlere dönüştürülerek, yan yana geldiklerinde kare bütünlüğü sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmıştır. Bu düzenleme, üçlü birlik kompozisyonunun görsel etkisini artırmış ve estetik dengesi güçlendirilmiştir. Üç kadraj, tek başına da varlık gösterirken, bir araya geldiğinde anlam ve etki gücü katlanmaktadır. Ayrıca üç tuval duvarda asılıyken çevresiyle de ilişkiler kurmaktadır. Öğrenci, tekil kadralların kendi başına taşıdığı anlam ile üç kadrallın bütünleştiğinde ortaya çıkan etkileri kullanabilir. İzleyicinin bakış yönünü yönlendirmek, boşluk ve ritim üzerinden anlatımı güçlendirmek veya duvarın genel mekânıyla etkileşim kuracak şekilde kompozisyonu konumlandırmak gibi olanaklar bu süreçte devreye girmektedir.

Sürecin olgunlaşması, deneyimler ve yapılan sürekli düzeltmelerle sağlanmıştır. Başlangıçta bazı öğrenciler yalnızca biçimsel birlik üzerine yoğunlaşırken, süreç ilerledikçe soyut anlatımla bütünlük kuran öğrenciler olmuş ve nihayetinde hem biçimsel hem de içeriksel uyumu bir arada başaran çalışmalar ortaya çıkmıştır. Üçlü birlik çalışmaları, öğrencilerin yaşam deneyimlerini ve kişisel perspektiflerini sanat üretimine yansıtma olanağı tanıyarak, kavramsal düşünme becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirmiştir. Her öğrenci, kendi bakış açısını sürece ekleyerek, çalışmanın gelişimine değerli bir katkı sağlamıştır.

İzzet Eray Kılıçay, Üçlü Birlik, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x160 cm

Esmâ Çetin, Üçlü Birlik, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 50x160 cm

Şeyma Temiz, Üçlü Birlik, Karışık Teknik, 17,5x10x12 cm x 3

Kolaj ve Kompozisyon Denemeleri

Kopya çalışmaları eşzamanlı olarak devam ederken kolaj ve kompozisyon uygulamaları da yürütülür. Burada amaç, parçaları rastgele yerleştirmek değil, elemanlar arasındaki ilişkiyi, devinimi, renk uyumunu ve mekânsal örgütlemeyi düşünerek biçimsel ve düşünsel kurgu geliştirmektir.

“Kolaj yapmaya başlamak, ilk başlarda çok zaman alsa da kompozisyon oluşturmayı öğrenme aşamasında çok yararlı oldu. Farklı doğal dokuları kullanmayı ve onları sade parçalar ile birleştirmeyi çok sevsem de zor oldu ve ben de bir süre daha sade kağıtlara yöneldim. İlk başlarda çevremden bulduğum kağıt parçalarını kullandım ancak bir süre sonra bunlar yetersiz gelmeye başladı ve bazen düz kağıtlara boya ile kendim bir doku oluşturdum ya da kendi çektiğim fotoğrafların bazı kısımlarını kolajlarıma ekledim. Kolaj yaparken kullandığım malzemeler sınırlı olduğu için oluşturduğum kompozisyonda da sınırlandığımı hissettim ve bir ara ne oluşturacağımı bilemedim. Daha sonra, soyut resim ve soyut kolaj ile ilgilenen Kurt Schwitters, Paul Klee, Kandinsky, Sabri Berkel, Adnan Çoker gibi sanatçıları inceleyince soyut mekanlar oluşturabileceğimi gördüm. Bu mekanlar aşırı tanınır alanlardan oluşmuyorlar ama yine de orada bir mekan olduğunu ya da kendimizi farklı bir alemde gibi hissedebiliyoruz. Bazı kolajlarda ise televizyon, yazı, harf, portre silüeti, bir manzara ya da bir makine gibi tanınır elemanlar kullandım ancak bunlar bazı resimlerde anlamsal olarak da bir şey ifade ederlerken bazılarında sadece biçimsel uyumdan dolayı oradalar. Bir de genelde gri ya da siyah arka planlar kullandım çünkü üzerine ekleyeceğim parçalar gri ile daha çok bütünleşiyor ve beyaz kağıttan ziyade mekan hissini daha fazla hissettiriyor.” Zeynep Habiboğlu 2019-2022

“Kolaj çalışması, üzerine en düştüğüm ve bana en yararı olan çalışma alanı oldu. İlk yaptığım kolajlar düz bir zeminken daha sonra bunlar boyutlanmaya başladı ve farklı kolaj. İlerleyen süreçlerde kolajlarda hangi malzemeye ihtiyaç varsa kendimi sınırlandırmadan bu malzemeleri kolajlara eklemeye başladım. Örneğin lastik, plastik parçalar, tüy vb.

‘Böylece elimin altında ne bulduysam, onlardan resimler inşa etmeye başladım. Tramvay biletleri, vestiyer makbuzları, tahta parçaları, tel, sicim, bükülmüş tekerlekler, kağıt mendil, teneke kutular, cam kırıkları vb. ... Bu malzemeler birbirlerine göre anlamlandırılıp değer kazandıklarında, kendilerine has niteliklerini ve tözlerini kaybediyorlar veya oldukları gibi kullanılıyorlar ya da resimlere göre biraz değişikliğe uğruyorlar. Maddeselliklerinden arındırılarak resmin maddesi haline geliyorlar.’

Malzemeleri çoğunlukla bir yerden bir yere yürürken ordan burdan topluyorum. Benim için hepsi birer hazine gibi. Topladığım her parçayı değerlendiriyorum. Zaten gördüğüm anda o parça bana ilham oluyor ve kolajda yerini alıyor. Kolajlarda oluşturduğumun aslında birer mekan olduğunu fark ettim. Bu mekanlar fantastik ve oldukça renkliydi. Bu mekanları masallarla bütünleştirdim ve masalların isimlerini kullandım. Örneğin Gulliver’in Gezileri.” Buket Ada Kılıç 2019-2022

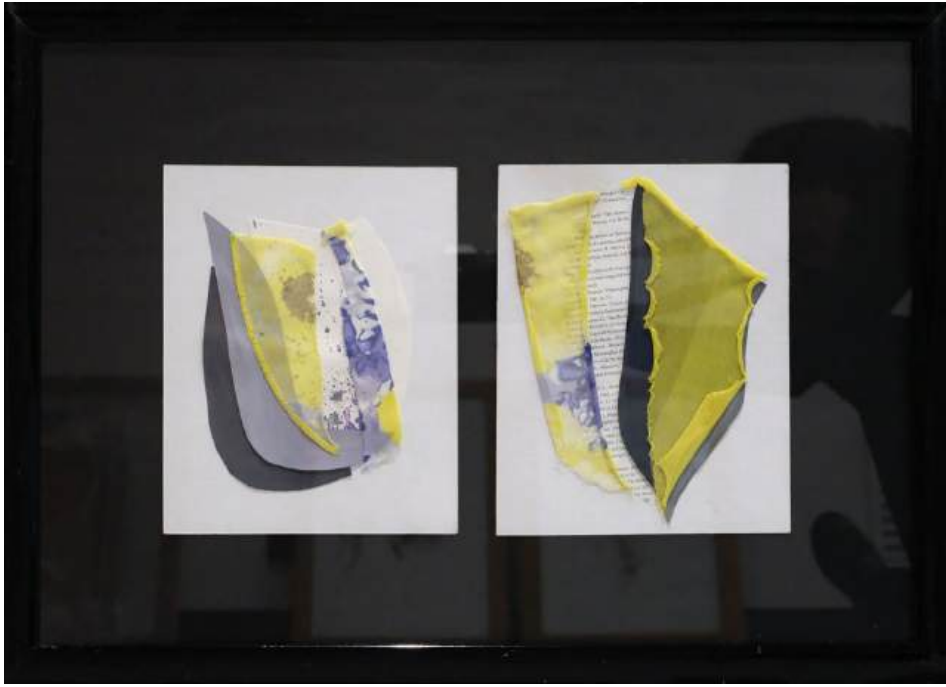
Selin Yağmur Sönmez, Kolaj, 2016, 50x35 cm

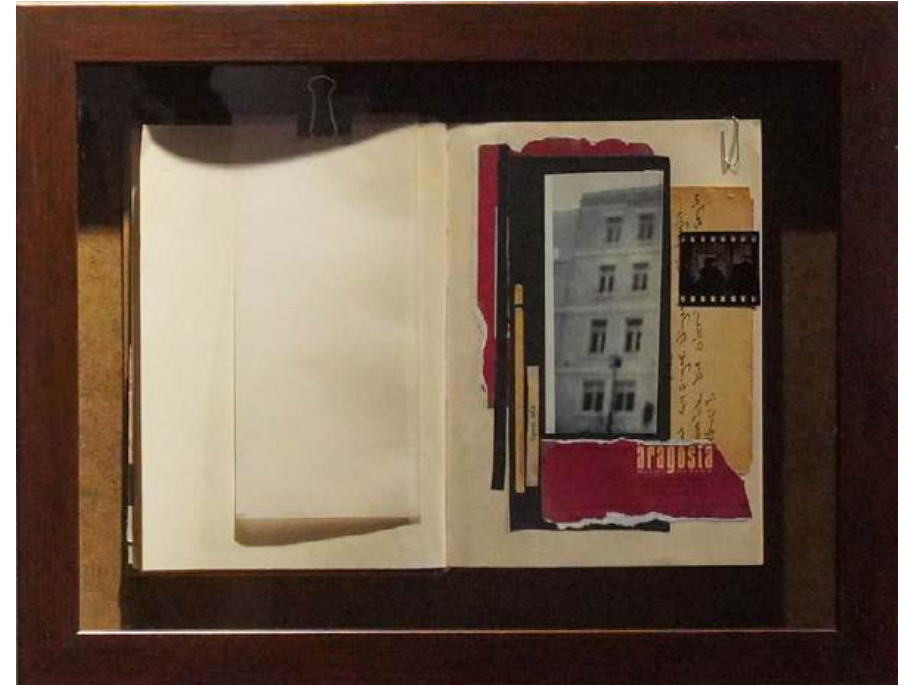
Elif Yılmaz, Kolaj, 50x35 cm

Elif Yılmaz, Kolaj, 50x35 cm

Emine Yüksel, Kolaj, 35x50 cm

Beyza İrem Tokgöz, Karışık Teknik, 32x42 cm

Hüseyin Aksoy, Karişik Teknik, 50x35 cm

Deniz Bozkurt, Karişik teknik, 23x32 cm

Serbest ve Kavram–Biçim Çalışmaları

Öğrencilerin yaratıcı nefes alma alanı olan serbest çalışmalar, sınıf düzeyine göre farklı esneme olanakları sunar. Bu çalışmalar kavram–biçim ilişkisi, insanlaşma, insan–doğa bağı ve emek gibi temalar etrafında şekillenir. Son dönemlerde özellikle emek temasına ağırlık verilmektedir. Bu tema, yüzeysel bir başlık olarak ele alınmaz; tersine, Orhan Hançerlioğlu’nun Felsefe Ansiklopedisi ve Karl Marx’ın metinleri gibi kaynaklardan yararlanılarak derinlikli biçimde incelenir ve kavram üzerinden düşünsel bir zemin oluşturulur.

“Kullanılan karakteristik ağaç dallarıyla ‘Bekleme’ simgesi haline gelen sandalye, simgeden imgeye evrilmiştir. Oluşan imge; kırılan bir aynanın yüzlerce parçası arasından karakteristik yapısı gereği özellikle seçilen bir ayna ile desteklenmiştir. Kendine has bir biçime sahip olan ayna, sandalyeyi daha da özgün bir imge haline getirmiştir. Heykelin başlangıç noktası koç başıdır.” Aras Yazıcı 2015-2016

Serdar Oruç, Serbest, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 160x130 cm

Şeyma Kaya, Serbest, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 100x70 cm

Zülal Dicle Cengiz, Serbest, Tuval Üzerine Akrilik Boya, 2024, 80x40 cm

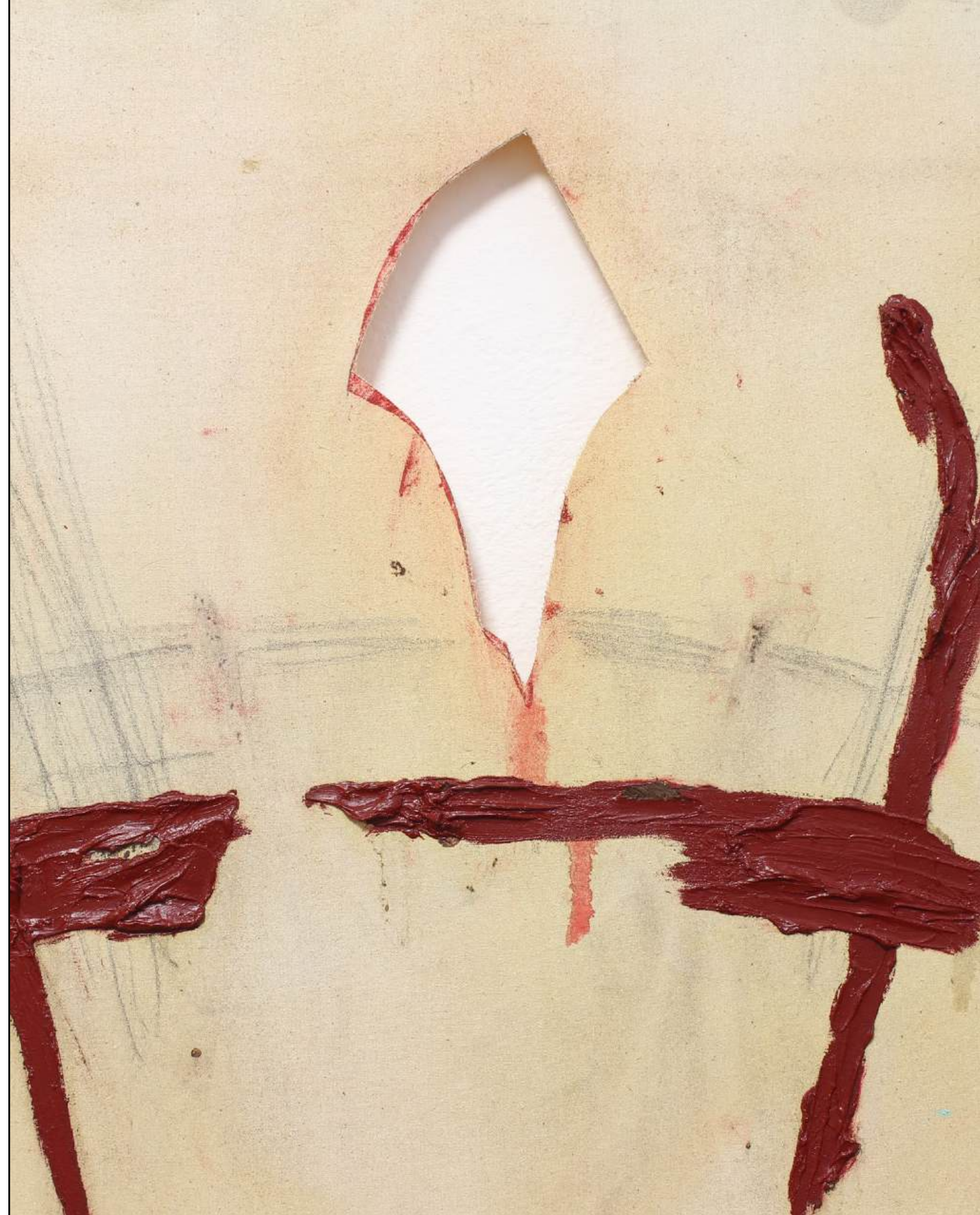
Gülşah Baki, Serbest, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 75x80 cm

Zekeriya Ezelhan, Serbest, Tuval Üzerine Karışık Teknik, 2019, 140x140 cm

Aras Yazıcı, Serbest, Tuval Üzerine Karışık Teknik,
2016, 200x80 cm

Exhibition
Bauhaus 100 Years

Exhibition
Bauhaus 100 Years

Exhibition
Bauhaus 100 Years

KORUNAK 4 SERGİ ETKİNLİKLERİ

Opera ve Resimde Motifler

18 Şubat 2026 tarihinde, KORUNAK 4 kapsamında Galeri Beylikdüzü'nde gerçekleştirilen söyleşi, müzikolog Ece Demirel ve Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin katılımıyla gerçekleşti.

Söyleşi, Ece Demirel'in tarih boyunca operada motif kavramını açıklamasıyla başladı. Opera karakterlerinde motiflerin işlevi örneklerle gösterildi ve seçilen opera parçalarından dinletiler sunuldu. Daha sonra, ders BELGELİĞİ 4. sınıf öğrencisi Zeynep İdil Özmen, resimdeki motif kavramını ele aldı. Wilhelm Worringer'in Soyutlama ve Özdeşleşim kitabından örnekler ve çeşitli makaleler üzerinden, resimdeki motif ile müzik arasındaki ilişkiler incelendi.

Söyleşi, soru-cevap bölümünün ardından, Zeynep İdil Özmen eşliğinde gerçekleştirilen "KORUNAK 4" sergi gezisiyle tamamlandı.

Rastlantının Estetiği: Dada ve Kolaj

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı bünyesindeki ders BELGELİĞİ mezunu Feride Hacibektaşoğlu Keleş yürütücülüğünde, Galeri Beylikdüzü'nde KORUNAK 4 sergisi kapsamında "Rastlantının Estetiği: Dada ve Kolaj" başlıklı bir atölye çalışması gerçekleştirildi. Atölye, Zamanın Ruhu adlı yapıttan hareketle kurgulandı.

Çalışma kapsamında Dadaizm'in ortaya çıkış koşulları ve sanat tarihinde yarattığı kırılma ele alındı; akılcılığı ve estetik normları sorgulayan yaklaşımın rastlantı, sezgi ve parçalama kavramlarıyla kurduğu ilişki kuramsal bir çerçeve içerisinde aktarıldı. Kolajın tarihsel gelişimi ve sanat pratiği içindeki yeri değerlendirildi; kesme, birleştirme ve yeniden kurma süreçlerinin teknik olduğu kadar düşünsel bir üretim biçimi olduğu vurgulandı. Uygulama aşamasında, rastlantı ve sezgi yaratıcı üretimin temel bileşenleri olarak ele alındı. Katılımcılar tarafından farklı görsel ve yazılı malzemeler kullanılarak kesme, parçalama ve yeniden bir araya getirme süreçleri gerçekleştirildi. Bu süreçte katmanlama, yüzey oluşturma ve yeniden anlam kurma pratikleri deneyimlendi; parçalanmış imgeler aracılığıyla yeni bağlamlar üretildi.

Atölye süresince, kontrol ile rastlantı arasındaki ilişki üzerine düşünme pratikleri geliştirildi; bireysel ifade olanaklarının parçalama ve yeniden kurma üzerinden

nasil genişletilebileceği gözlemlendi. Sanatın rastlantı, sezgi ve müdahale aracılığıyla yeniden üretilebilen yapısı somutlaştırıldı.

Gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında, sanatın rastlantı, sezgi ve parçalama üzerinden yeniden kurulan yaratıcı olanakları birlikte deneyimlendi.

KORUNAK 4 SERGİ ETKİNLİKLERİ

ders BELGELİĞİ'ne Bir Bakış

25 Şubat 2026 tarihinde, KORUNAK 4 sergisi kapsamında Galeri Beylikdüzü'nde gerçekleştirilen söyleşide sanat eleştirmeni ve akademisyen Lütfiye Bozdağ, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı bünyesindeki ders BELGELİĞİ oluşumunu aktardı. Hüseyin Avni Öztöpcü tarafından kurulan bu oluşum, yaklaşık otuz yıllık bir süreci kapsayan, kolektif bir hafıza ve yatay öğrenme modelini benimseyen; klasik eğitim modellerinden ayrılan, hiyerarşiyi reddeden, eleştiriyi üretimin merkezine koyan ve belgeleme ile arşivleme temelli bir pedagoji olarak tanımlandı. Bozdağ, disiplinlerarası kolları, simgesel ödüllü yarışmaları, uluslararası sergileri ve Erzincan'da planlanan BELGELİK Müzesi'ni anlattı; ders BELGELİĞİ oluşumunun 2025'te İsmail Hakkı Tonguç Belgeligi Vakfı Eğitim Uygulamaları Ödülü'ne değer görüldüğünü vurgulayarak, bunu "kendini yenileyen canlı bir ekosistem" olarak nitelendirdi.

Geçmişten Günümüze Sanatın Psikolojik Boyutu

Galeri Beylikdüzü'nde, KORUNAK 4 sergisi kapsamında "Geçmişten Günümüze Sanatın Psikolojik Boyutu" başlıklı bir sanat söyleşisi gerçekleştirildi. ders BELGELİĞİ mezun ve öğrencileri Hatice Bayram, Zülal Dicle Cengiz ve Hayat Sena Özhan tarafından yürütülen bu söyleşide, sanatın kuramsal yapısı ile insan psikolojisinin kesişim noktaları ele alındı.

Sanatçıların zihinsel yapıları ve ruhsal süreçlerinin; yaşadıkları coğrafya ile ait oldukları toplumun yapısı ve sorunlarının, ürettikleri estetik forma nasıl yansıdığı örnekler üzerinden ifade edildi. Sanatın üretim sürecinde, toplumların kültürel yapısının sanatçı üzerindeki etkisi de tartışmaya açıldı.

Söyleşinin odak noktasında, sanatın yalnızca bir form arayışı olmadığı; aksine sanatçının hem yaşadığı toplumu hem de kendi iç dünyasındaki karmaşayı anlamlandırma çabası olduğu vurgulandı. Sanat tarihindeki önemli psikologların ve kuramcılarının yaklaşımlarına referans verilerek, bir sanat yapıtıyla kurulan ilişkinin izleyici ve sanatçı üzerindeki etkileri değerlendirildi.

Atölye mezunları ile öğrencilerin iş birliğiyle gerçekleştirilen etkinlik, hem dinleyiciler hem de konuşmacılar için karşılıklı bir öğrenme ve paylaşım alanı oluşturdu.

KORUNAK 4 SERGİ ETKİNLİKLERİ

Selin Yağmur SÖNMEZ ile KORUNAK 4 Sergisi Turu

17 Mart 2026 tarihinde Galeri Beylikdüzü'nde küratör Selin Yağmur Sönmez tarafından, ders BELGELİĞİ eğitim sürecini merkeze alan bilgilendirici bir sergi turu gerçekleştirildi.

Sergi turu kapsamında, eğitimin temel aşamalarından başlayarak gözlem, algı ve düşünme biçimlerinin nasıl geliştiği; perspektifin nasıl genişlediği, kurgu ve deney süreçlerinin üretime nasıl dahil olduğu adım adım anlatıldı. Başlangıçta belirli kurallar ve yöntemler çerçevesinde şekillenen üretimlerin, bu çerçeveleri aşarak zamanla bireysel bir ifade diline dönüşme süreçleri farklı üretim örnekleri üzerinden paylaşıldı. Ayrıca ders BELGELİĞİ'nin farklı disiplinlerle kurduğu ilişkiler de sergi turunda vurgulandı. Bu yönüyle atölye pratiği, yalnızca bir eğitim ortamı olmanın ötesine geçen, sürekli dönüşen ve gelişen bir üretim süreci olarak ele alındı.

KORUNAK Performansı: neCva

5 Nisan 2026 tarihinde Galeri Beylikdüzü'nde, ders BELGELİĞİ mezunu performans sanatçısı Necva Gönül tarafından KORUNAK 4 sergisi kapsamında "KORUNAK" başlıklı performans gerçekleştirildi. Performans öncesinde küratör Selin Yağmur Sönmez tarafından, çağdaş bir ifade biçimi olarak performans sanatı ve ders BELGELİĞİ'nin deneysel yönü hakkında kısa bir bilgilendirme yapıldı.

Sergi mekânında gerçekleşen performans, katılımcı sanat yaklaşımıyla kurgulandı. Korunak kavramı bu performansta yaşamın ham potansiyelini olgunlaştıran düşünsel bir kuluçka alanı olarak ele alındı.

Korunak, sanatçı Necva Gönül tarafından 'şeyler'i sabitleyen bir mülkiyet hali olarak değil; potansiyelin kendi imkânlarına açılmasını mümkün kılan bir alan olarak düşünüldü. Performans, saf yaşamın yapay inşalardan sıyrılarak ötekiyle kurulan ilişki içinde anlam kazanabileceği bir durumu açmayı amaçladı.

Bu doğrultuda kurulan ilişkisel temas, korunağı mekânsal bir sınır olarak tanımlamak yerine; potansiyelin kolektif bir bilinçte dolaşma girebildiği ve yaşamın paylaşıldıkça yoğunlaşan düşünsel bir güç olarak deneyimlenebileceği bir zemini görünür kıldı.

KORUNAK 4 SERGİ ETKİNLİKLERİ

KORUNAK 4 Sergisi Kapsamında Canlı Performans ve Söyleşi

5 Nisan 2026 tarihinde Galeri Beylikdüzü'nde, KORUNAK 4 sergisi kapsamında sanatçı Necva Gönül'ün "KORUNAK" başlıklı canlı performansı izleyiciyle buluştu. Performans, sanatçının beden, mekân ve an üzerinden kurduğu doğrudan karşılaşma aracılığıyla deneyim ve sürece odaklanan bir ifade alanı açtı.

Performansın ardından gerçekleşen söyleşide, küratör Selin Yağmur Sönmez ve sanatçı Necva Gönül, serginin ortaya çıkış süreci, üretim biçimleri ve izleyiciyle kurulan ilişki üzerine değerlendirmelerde bulundu. Söyleşide ayrıca "korunak" kavramı farklı yönleriyle ele alındı. ders BELGELİĞİ'nin, geleneksel resim pratiğinin ötesine geçen, esnek yapısı ve deneysel yanı ile bireysel ifade arayışlarına alan açan bir yapı olduğu üzerinde duruldu. Etkinlik, katılımcıların soru ve yorumlarıyla şekillenerek kolektif bir düşünme ve paylaşım ortamına dönüştü.

ders BELGELİĞİ YAYINLARI

- BELGELİK ağaçları
- felsefe BELGELİĞİ
- dil BELGELİĞİ
- müzik BELGELİĞİ
- tarih Kolu
- Sanat Psikolojisi

ders BELGELİĞİ, sanat eğitimi yalnızca görsel üretimle sınırlamayan; algı, düşünme ve deneyim süreçlerini farklı disiplinler aracılığıyla genişleten yapısal bir bütündür.

Bu bütünsel yapı, sanat eğitiminde salt teknik yetkinliği aşarak öğrencinin algılama, düşünme ve ilişki kurma biçimlerini dönüştürmeyi hedefler. ders BELGELİĞİ kapsamında sanat eğitimi; her aşamasıyla kayıt altına alınan, zihinsel süreçlerle beslenen ve tekil bir nesneden ziyade sürekliliği olan bir zihinsel gelişim yolculuğudur.

Tüm çalışma kolları, kendi disiplinlerine özgü üretim süreçlerini belgelendirerek süreli yayınlar, gazeteler ve arşivler hâline getirir. Böylece eğitim süreci yalnızca kaydedilmekle kalmaz, bu yayınlar aracılığıyla paylaşılır, tartışılır ve kolektif bir hafızaya dönüşür.

dB Yayınlarıyla ilgili
bilgi almak ve
edinmek için
QR kodu okutunuz.

KATILIMCI SANATÇILAR

Engin Adeka
Gamze Akbaba
Sedat Akdoğan
Hüseyin Aksoy
Hasan Aktaş
Oğuzhan Altay
İpek Arkan
Servet Aslan
Hamide Aydın
Murat Açış
Gülşah Baki
Sidar Baki
Deniz Bozkurt
Zülal Dicle Cengiz
Merve Cifcibaşı
İdris Cihan
Esmâ Çetin
Eren Dedeleroğlu
Tuğçe Dinler
Salih Doğan
Ahmet Doksanoğlu
Fırat Duman
Mermet Ertem
Birgül Eser
Zekeriya Ezelhan
Ezgi Genç
Necva Gönül
Hatice Gül
Zeynep Habiboğlu
Ayşe Şevval Işık
Ahmet Doğu İpek
Ömer Baran İzgi
Didem Kabak
Enver Kaçak
Bilalcan Kara
Ayşegül Karasu

Şeyma Kaya
Çiğdem Kıyaklı
İzzet Eray Kılıçay
Yasemin Korkmaz
Büşra Kotiloğlu
Dilberay Köle
Selcan Meşe
Aslıhan Mumcu
Berna Mural
Yasin Okcan
Sinan Orakçı
Serdar Oruç
İhsan Oturmak
Hasan Mert Öz
Engin Özakçıl
Tuğba Özcan
Emre Öztürk
Burcu Pehlivan
Sevgi Rodoplu
Demokan Sahilli
Mesut Sönmez
Özgür Sönmez
Selin Yağmur Sönmez
Hasan Şahin
Halil Şentürk
Büşra Şimşek
Şeyma Temiz
Beyza İrem Tokgöz
Emre Tura
Ufuk Ülker
Melis Vatan
Volkan Yalazay
Aras Yazıcı
Elif Yılmaz
Emine Yüksel

ders
BELGELİĞİ

